

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi poliisikoulutuksesta sekä laiksi poliisin hallinnosta annetun lain ja poliisilain 7 § :n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys sisältää ehdotuksen laiksi poliisikoulutuksesta. Esityksen tavoitteena on uudistaa poliisikoulutusta koskevat säännökset siten, että ne myös säädöstason osalta vastaisivat uuden perustuslain asettamia vaatimuksia. Poliisihallintoa koskevien säännösten selkeyttämiseksi poliisikoulutusta koskevat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi erilliseen lakiin poliisikoulutuksesta. Laissa ehdotetaan säädettäväksi poliisin tutkintokoulutuksen valintaperusteista ja niiden vahvistamisesta, päihdetestauksesta poliisin perustutkintokoulutukseen valinnan yhteydessä ja perustutkintokoulutuksen aikana, poliisioppilaiden opiskelijoiden oikeuksista ja velvollisuuksista, heihin kohdistuvista kurinpidollisista seuraamuksista ja oikeusturvasta. Esi-

tyksen tavoitteena on parantaa poliisioppilätköksessä opiskelevien oikeusturvaa säätämällä heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan lain tasolla ja voimassa olevia säännöksiä tarkemmin ja täsmällisemmin.

Ehdotetun poliisikoulutusta koskevan lain johdosta ehdotetaan poliisin hallinnosta annetusta laista kumottaviksi poliisikoulutusta koskevat säännökset ja muutettavaksi poliisilakia siten, että siinä määriteltäisiin poliisikokelaiden toimivaltuudet heidän suorittaessaan poliisin ylijohdon määräyksestä muita kuin koulutukseen liittyviä poliisille kuuluvia tehtäviä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan noin kuukauden kuluttua niiden hyväksymisestä ja vahvistamisesta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1. Johdanto.....	3
2. Nykytila.....	3
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
2.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö	4
2.3. Nykytilan arviointi.....	4
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	4
4. Esityksen vaikutukset	6
5. Asian valmistelu.....	6
5.1. Valmisteluvaiheet	6
5.2. Lausunnot.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6
1. Lakiehdotusten perustelut.....	6
1.1. Laki poliisikoulutuksesta	6
1.2. Laki poliisin hallinnosta.....	20
1.3. Poliisilaki	21
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	21
3. Voimaantulo.....	21
4. Säättämisjärjestys	21
LAKIEHDOTUKSET	26
poliisikoulutuksesta.....	26
poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta.....	32
poliisilain 7 §:n muuttamisesta	33
LIITE	34
RINNAKKAISTEKSTIT	34
poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta.....	34
poliisilain 7 §:n muuttamisesta	37

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Poliisikoulutuksesta on säädetty poliisin hallinnosta 14 päivänä helmikuuta 1992 annetun lain (110/1992) 12, 12 a ja 12 b §:ssä sekä poliisikoulutuksesta 19 päivänä joulukuuta 1997 annetussa asetuksessa (1272/1997). Säännökset vastaavat sisällöltään varsin hyvin nykyistä käytäntöä ja tarpeita. Säädöstaso on uusi perustuslaki huomioon ottaen varsin monen säännöksen osalta kuitenkin liian alhainen. Samassa yhteydessä, kun koulutusta koskevia säännöksiä ehdotetaan nostettaviksi asetuksesta lain tasolle, ehdotetaan poliisihallintoa koskevien säännösten selkeyttämiseksi säädettäväksi erillinen laki poliisikoulutuksesta. Laissa säädettäisiin poliisin tutkintokoulutuksen valintaperusteista ja niiden vahvistamisesta, poliisioppilaitosten opiskelijoiden oikeuksista ja velvollisuuksista, heihin kohdistuvista kurinpidollisista seuraamuksista ja oikeusturvasta.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Poliisioppilaitoksista ja poliisikoulutuksesta säädetään poliisin hallinnosta annetun lain 12, 12 a ja 12 b §:ssä sekä poliisikoulutuksesta annetussa asetuksessa. Poliisioppilaitoksia ovat Poliisiammattikorkeakoulu ja Poliisikoulu. Molemmat oppilaitokset toimivat sisäasiainministeriön alaisuudessa.

Sisäasiainministeriö vahvistaa koulutusta koskevat tulostavoitteet ja toimintalinjat sekä päättää koulutukseen osoitettavista määrärahoista.

Poliisiammattikorkeakoulu ja Poliisikoulu huolehtivat valtakunnallisesta poliisikoulutuksesta, tutkimus- ja kehitystyöstä sekä järjestävät poikkeusoloihin varautumiseen liittyvää koulutusta ja muuta turvallisuusalan koulutusta. Poliisiammattikorkeakoulu on poliisialan ammattikorkeakoulu. Poliisiammattikorkeakoulu järjestää ammattikorkeakouluopintoja ja ammatillisia erikoistumisopintoja poliisialalla sekä vastaa poliisin päällystös- ja muusta johtamiskoulutuksesta

sekä poliisialaan liittyvästä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta. Poliisiammattikorkeakoulun tehtävänä on myös vastata järjestämänsä koulutuksen laatutasosta ja jatkuvasta kehittämisestä sekä osallistua määrääjain ulkopuoliseen arviointiin. Siellä järjestettävässä opetuksessa ja siellä suoritettavan tutkimuksen osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä ammattikorkeakouluopinnoista annetussa laissa (255/1995) tai sen nojalla säädetään.

Poliisikoulun tehtävänä on antaa poliisin virkatutkintokoulutusta ja muuta koulutusta sekä suorittaa poliisialaan liittyvää tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Käytännössä Poliisikoulu vastaa poliisialalle rekrytoinnista sekä poliisin perustutkinnon ja poliisialipäällystötutkinnon opiskelijavalinnoista, antaa poliisin perustutkinto- ja alipäällystökoulutusta sekä järjestää toimialaansa liittyviä ammatillisia erikoistumisopintoja.

Poliisin valtakunnalliset yksiköt eli keskusrikospoliisi, suojelupoliisi ja liikkuva poliisi huolehtivat kukin omaan toimialaansa liittyvästä koulutuksesta. Poliisin lääninjohto huolehtii alueellisesta ja kihlakuntien poliisilaitokset paikallisesta koulutuksesta.

Poliisiammattikorkeakoululla ja Poliisikoululla on yhteinen hallitus, joka vastaa näiden oppilaitosten ohjaamisesta.

Opiskelijaksi ottamisesta on säädetty poliisikoulutuksesta annetussa asetuksessa. Asetuksen 11 §:n mukaan Poliisiammattikorkeakouluun voidaan ottaa ammattikorkeakoulututkintoa suorittamaan henkilö, joka on suorittanut poliisin perustutkinnon tai poliisialipäällystötutkinnon sekä toiminut poliisimiehenä vähintään kolme vuotta ja jolla Poliisiammattikorkeakoulu arvioi olevan riittävät tiedot ja taidot ammattikorkeakoulututkintoa varten sekä valmiudet suoritua poliisin päällystötehtävistä. Opiskelijaksi voidaan ottaa myös poliisin alipäällystös- tai päällystöviraassa oleva korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, jolla Poliisiammattikorkeakoulu arvioi olevan riittävät tiedot ja taidot ammattikorkeakouluopintoja varten sekä valmiudet suoritua poliisin päällystötehtävistä. Lisäksi edellytetään, että henkilö tulee hyväksytyksi valintamenettelyssä.

Poliisikoulutuksesta annetun asetuksen 15

§:n mukaan poliisin perustutkintoa suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on täyttänyt 19 vuotta, suorittanut vähintään ammatillisen perustutkinnon tai lukion oppi määrän taikka suomalaisen ylioppilastutkinnon tai sitä vastaavan tutkinnon, terveydentilaltaan ja poliisin tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta sopiva, suorittanut vakinaisen palveluksen, saanut reservin upseeri- tai aliupseerikoulutuksen taikka soveltuvan sotilaspoliisikoulutuksen. Hakijalla tulee olla myös vähintään B-luokan ajo-oikeus ja vähintään vuoden työkokemus. Lisäksi edellytetään, että henkilö tulee hyväksytyksi valintakokeessa.

Opiskelijavalinnoista päättää Poliisiammatikorkeakoulun rehtori ja Poliisikoulun johtaja.

Poliisikoulutuksesta annettuun asetukseen sisältyy säännökset myös opiskelijan koulutuksen keskeyttämisestä, koulutuksesta erottamisesta sekä varoituksen ja huomautuksen antamisesta. Asetuksen 17 §:n mukaan oppilaitoksen johtaja voi antaa opiskelijalle huomautuksen, jos tämä on rikkonut oppilaitoksen järjestyssääntöä. Oppilaitoksen johtaja voi antaa opiskelijalle kirjallisen varoituksen taikka erottaa tämän, jos opiskelija on koulutukseen pyrkiessään jättänyt ilmoittamatta itseään koskevan, poliisin ammattiin soveltuvuutta koskevan olennaisen seikan taikka jos hän ei enää ole terveydentilaltaan tai poliisin tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta sopiva. Syynä varoituksen antamiseen taikka erottamiseen voi olla myös se, että opiskelija osoittaa koulutuksen aikana ilmeistä kykenemättömyyttä tai haluttomuutta opetukseen osallistumisessa.

Poliisikoulutuksesta annetun asetuksen 18 §:n mukaan poliisioppilaitoksen johtaja voi keskeyttää poliisikokelaan tai opiskelijan opiskelun, jos opetuksen keskeyttämiseen on erityisen painava syy.

2.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö

Esityksessä ei esitetä muutoksia nykyisin voimassa olevaan poliisikoulutusta koskevaan järjestelmään. Esityksessä on pääosin kyse nykyisin asetuksen tasolla olevien poliisioppilaitosten opiskelijoiden oikeuksia ja velvollisuuksia koskevien säännösten nosta-

misesta perustuslain vaatimusten mukaisesti lain tasolle. Koska esityksessä ei ehdoteta säädöstason nostamista ja säännösten tarkennuksia lukuun ottamatta muutoksia nykyjärjestelmään, kansainvälisen vertailun tekemistä ei ole katsottu tarpeelliseksi.

2.3. Nykytilan arviointi

Poliisin koulutusta koskevat säännökset ovat pääosin ajan tasalla ja vastaavat sisällöltään varsin hyvin nykyistä käytäntöä ja tarpeita. Säädöstaso on kuitenkin nykyisellään varsin monen säännöksen osalta liian alhainen. Asetuksen tasolla on säännelty opiskelijavalintojen perusteista, opiskelijoiden velvollisuuksista, koulutuksesta erottamisesta, koulutuksen keskeyttämisestä sekä muista kurinpidollisista seuraamuksista. Perusoikeusuudistus ja uusi perustuslaki huomioon ottaen näistä asioista tulisi säätää laissa.

Voimassa olevien säännösten osalta on esiintynyt jonkin verran tulkintaongelmia poliisioppilaitosten hallituksen ja poliisin ylijohton välisessä tehtäväjaossa. Pääosin säännökset ovat olleet käytännössä varsin hyvin toimivia. Jako, joka aikanaan tehtiin poliisin hallinnosta annettuun asetukseen ja poliisikoulutuksesta annettuun asetukseen otettavien säännösten välillä, ei ole kaikilta osin osoittautunut loogiseksi ja toimivaksi. Voimassa olevaan poliisikoulutuksesta annettuun asetukseen sisältyvät muun muassa poliisioppilaitosten virkojen kelpoisuusvaatimukset ja toimivaltasäännös poliisioppilaitosten virkoihin nimittämisen osalta. Muut virkamiehiin liittyvät säännökset, kuten virkavapauden myöntämistä, vuosiloman vahvistamista ja eroamisikää koskevat säännökset ovat kuitenkin poliisin hallinnosta annettussa asetuksessa. Asetusten sisältöä olisi tarpeen tarkentaa ja selkeyttää.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on uudistaa poliisikoulutusta koskevat säännökset siten, että ne säädöstason sekä säännösten tarkkarajaisuuden ja tarkkuuden osalta vastaisivat perustuslain asettamia vaatimuksia. Poliisihallintoa

koskevien säännösten selkeyttämiseksi poliisikoulutusta koskevat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi erilliseen poliisikoulutusta koskevaan lakiin. Lakitasolla säädettäisiin poliisin tutkintokoulutuksen valintaperusteista ja niiden vahvistamisesta, poliisioppilaitosten opiskelijoiden oikeuksista ja velvollisuuksista, heihin kohdistuvista kurinpidollisista seuraamuksista ja oikeusturvasta. Sisällöllisesti säännöksiin ei esitetä merkittäviä muutoksia voimassa oleviin lain ja asetuksen tasoihin säännöksiin verrattuna.

Poliisin perustutkintokoulutuksen valintaperusteisiin esitetään lisättäväksi vaatimus Suomen kansalaisuudesta. Tämä tarkoittaa nykyisin voimassa olevan käytännön kirjaimista lakiin. Valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n mukaan poliisilaisa tarkoitettuun poliisimiehen virkaan voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Tästä säännöksestä johtuen olisi epätarkoituksenmukaista ottaa poliisin perustutkintokoulutukseenkaan muita kuin Suomen kansalaisia.

Poliisin ylijohdo voisi laissa säädettyjen valintaperusteiden lisäksi vahvistaa ne perusteet, joiden nojalla arvioidaan hakijan sopivuus terveydentilaltaan ja muutoin poliisin tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen. Samoin poliisin ylijohdo vahvistaisi aikaisempien opintojen hyväksiluettavuuden periaatteet samoin kuin perustutkintokoulutuksen valintakokeen rakenteen sekä eri osa-alueiden keskinäiset painotukset.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös päihdetestauksesta poliisin perustutkintokoulutukseen valinnan yhteydessä. Tämä vahvistaisi säädösten nojalla nykyisen käytännön, jonka mukaan poliisin perustutkintokoulutukseen valittaville tehdään huumetestaus ennen lopullista valintaa. Laissa ehdotetaan, että päihdetestaus voitaisiin tehdä myös poliisin perustutkintokoulutuksen aikana, jos on perusteltua aiheuttaa epäillä, että poliisikokelas tai harjoittelija esiintyy päihtyneenä koulutuksessa tai harjoitteluun liittyvässä työssä. Testauksen tarkoituksena on turvallisuuden varmistaminen seulomalla poliisin ammattiin soveltumattomat henkilöt mahdollisimman hyvin pois jo perustutkintokoulutukseen valittaessa ja sen aikana.

Poliisin ylijohdo vahvistaisi poliisipäällystötutkinnon ja poliisipäällystön tutkinnon

valintaperusteet nykyisen käytännön mukaisesti.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös opiskeluoikeudesta ja sen menettämisestä. Opetussuunnitelma olisi se asiakirja, jossa määriteltäisiin opintojen enimmäisaika, jonka aikana opiskelijan tulisi suorittaa opintonsa loppuun. Määräajan umpeutuminen johtaisi opiskeluoikeuden menettämiseen, jollei poliisioppilaitos erityisestä syystä myönnä pidennystä tähän aikaan.

Esityksessä ehdotetaan tarkennettaviksi ja täsmennettäväksi koulutuksen keskeyttämistä ja koulutuksesta erottamista koskevia säännöksiä. Koulutuksen keskeyttämisen osalta lakiin ehdotetaan otettavaksi enimmäisaika keskeyttämisen keston osalta. Opiskelijan omasta aloitteesta opiskelu voidaan keskeyttää enintään kahdeksi vuodeksi. Poliisioppilaitos voisi keskeyttää opiskelun myös omasta aloitteestaan, jos siihen on painava syy. Tällaisena painavana syynä voisi olla muun muassa pitkäaikainen sairaus taikka riittämättömän opintomenestys. Poliisioppilaitoksen aloitteesta koulutus voitaisiin keskeyttää enintään vuodeksi kerrallaan.

Koulutuksesta erottaminen olisi mahdollista, jos opiskelija on koulutukseen hakeutueksaan antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja taikka salannut sellaisen itseään koskevan seikan, joka olisi voinut estää koulutuksen valinnan, jos se olisi ollut poliisioppilaitoksen tiedossa valintapäätöstä tehtäessä. Opiskelijan syyllistyminen koulutuksen aikana rikokseen voisi myös johtaa koulutuksesta erottamiseen. Erottamisen perusteena voisi tulla kyseeseen vain sellaiseen rikokseen syyllistyminen, joka osoittaa sopimattomuutta poliisimiehen virkaan. Uudeksi erottamisperusteeksi ehdotetaan säädettäväksi myös poliisin arvolle sopimaton käyttäytyminen koulutuksen aikana. Ehdotetun säännöksen mukaan sopimattomana olisi pidettävä erityisesti sellaista tekoa tai käyttäytymistä, joka olisi omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien rehelliseen, luotettavaan ja oikeudenmukaiseen hoitoon.

Pääosa poliisioppilaitoksessa opiskelevista on poliisimiehiä, koska poliisiasetuksen (1112/1995) 1 §:n mukaan myös poliisin perustutkintoa suorittavat poliisikokelaat ovat poliisimiehiä. Poliisikokelaita koskee siten

poliisasietuksessa poliisimiehelle säädetty vapaa-aikaankin ulottuva velvollisuus käyttäytyä siten, ettei poliisin arvo siitä kärsi. Koska poliisioppilaitokset ja oppilaitoksissa opiskelevat ovat osa poliisin julkisuuskuvaa, on tärkeää, että poliisioppilaitoksessa opiskelun ajan käyttäytymisvelvollisuus koskee kaikkia opiskelijoita, myös ei –poliisimiehiä. Tätä puoltaa myös poliisioppilaitoksessa opiskelevien yhdenvertaisen kohtelun periaate.

Uudeksi erottamisperusteeksi ehdotetaan säädettäväksi myös se, että poliisin perustutkintoa suorittava kieltäytyy laissa tarkoitettua päihdetestauksesta taikka antaa testissä positiivisen tuloksen, joka osoittaa päihteiden väärinkäytön.

4. Esityksen vaikutukset

Esityksessä on pääosin kysymys asetuksen tasoisten säännösten nostamisesta lain tasolle ja niiden tarkentamisesta ja täsmentämisestä. Säännösten sisältöön ei ehdoteta merkittäviä muutoksia. Esityksellä ei siten ole nykytilaan verrattuna organisatorisia eikä taloudellisia vaikutuksia. Esityksen voidaan katsoa parantavan opiskelijoiden oikeusturvaa sen vuoksi, että opiskelijoiden oikeudet ja velvollisuudet ja heihin kohdistuvat haitalliset seuraamukset on säännelty lain tasolla sekä voimassa olevia säännöksiä tarkemmin ja täsmällisemmin.

5. Asian valmistelu

5.1. Valmisteluvaiheet

Sisäasiainministeriö asetti 22 päivänä tammikuuta 2002 poliisikoulutusta koskevien säännösten uudistamistarvetta selvittävän säädöshankkeen. Lakiesitys on valmisteltu sisäasiainministeriössä virkamiestyönä. Valmistelua on ohjannut ohjausryhmä, jossa on ministeriön poliisiosaston edustajien lisäksi ollut edustettuina molemmat poliisioppilaitokset.

5.2. Lausunnot

Lakiehdotuksesta pyydettiin lausunnot seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, opetusministeriö, valtiovarainministeriö, lääninhallitukset, keskusrikospoliisi, suojelupoliisi, liikkuva poliisi, Poliisiammattikorkeakoulu, Poliisikoulu, Poliisin tietohallintokeskus, Poliisin tekniikkakeskus, Helsingin kihlakunnan poliisilaitos, poliisioppilaitosten hallitus, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry, Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry, Poliisi-, ulosotto-, syyttävä ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry, Poliisin lääninjohdon viranhaltijat ry, Valtion ja erityispalvelujen ammattiliitto VAL ry ja Suomen Erityi steknisten Liitto SETELI ry.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki poliisikoulutuksesta

1 §. *Poliisikoulutuksen vastuuyksiköt.* Säännös vastaisi asialliselta sisällöltään voimassa olevan poliisikoulutuksesta annetun asetuksen 1 §:ää. Säännöksessä määriteltäisiin poliisihallinnon eri yksiköiden rooli ja asema poliisikoulutuksessa.

Poliisin ylijohdona sisäasiainministeriön poliisiosasto vastaisi poliisin koulutus- ja tutkimustoiminnasta sekä siihen käytettävistä

voimavaroista.

Poliisikoulu ja Poliisiammattikorkeakoulu vastaisivat nykyiseen tapaan poliisin valtakunnallisesta koulutuksesta ja tutkimustoiminnasta. Poliisin valtakunnalliset yksiköt, Poliisin tietohallintokeskus ja poliisin ylijohdon määräämät poliisiyksiköt vastaisivat osaltaan oman toimialansa valtakunnallisen ja alueellisen koulutuksen kehittämisestä ja toteuttamisesta sekä tutkimustoiminnasta. Keskusrikospoliisi ja suojelupoliisi vastaisivat nykyiseen tapaan analyysitoiminnasta sekä omaan toimialaansa liittyvästä tutkimus-

toiminnasta.

Poliisin lääninjohdot vastaisivat nykyiseen tapaan alueellisesta koulutuksesta. Kukin poliisiyksikkö vastaisi henkilöstönsä työpaikkakoulutuksesta.

2 §. *Poliisioppilaitosten tehtävät.* Säännös vastaisi asialliselta sisällöltään voimassa olevan lain 12 §:ää sekä poliisikoulutuksesta annetun asetuksen 8 ja 12 §:ää. Pykälässä määriteltäisiin poliisioppilaitokset sekä niiden tehtävät.

Poliisioppilaitoksia olisivat Poliisikoulu ja Poliisiammattikorkeakoulu. Molemmat poliisioppilaitokset toimisivat sisäasiainministeriön alaisina.

Poliisikoulu olisi poliisin perustutkinto- ja alipäälläystökoulutuksesta vastaava oppilaitos. Se vastaisi myös poliisialalle rekrytoinnista yhteistyössä poliisihallinnon muiden yksiköiden kanssa sekä edellä mainittujen tutkintojen opiskelijavalinnoista. Poliisikoulu osallistuisi myös poliisialaan liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan päävastuun poliisialaan liittyvästä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta ollessa Poliisiammattikorkeakoululla.

Poliisiammattikorkeakoulu olisi poliisialan ammattikorkeakoulu. Poliisiammattikorkeakoulussa järjestettävään opetukseen ja siellä suoritettavaan tutkintoon sovellettaisiin soveltuvin osin ammattikorkeakoululakia (351/2003).

Voimassa olevan poliisin hallinnosta annetun lain 12 §:n 2 momentin mukaisesti ehdotetaan säädettäväksi, että Poliisiammattikorkeakoulun tehtävänä on vastata järjestämänsä koulutuksen ja muun toiminnan laatutasosta ja kehittämisestä ja osallistua määräajoin ulkopuoliseen arviointiin. Muutoksena voimassa olevaan säännökseen edellä mainitut vastuut ja velvoitteet ehdotetaan laajennettaviksi koskemaan myös Poliisikoulua. Vaikka Poliisiammattikorkeakoulun osalta tämä velvoite syntyy jo ammattikorkeakoululain 9 §:n nojalla, ehdotetaan, että velvoite sisällytettäisiin poliisikoulutuksesta annettuun lakiin ja se määriteltäisiin koskemaan myös Poliisikoulua.

Voimassa olevan lain 12 §:n 3 momenttiin sisältyvä valtuus säätää asetuksella poliisipäällikön virkaan vaadittavasta poliisipäällikön tutkinnon lisäksi suoritettavasta muus-

ta soveltuvasta yleimmästä korkeakoulututkinnosta ja siihen sisältyvistä opinnoista ehdotetaan siirrettäväksi poliisiin hallinnosta annetun lain 16 §:ään. Tarkoitus on, että poliisiin hallinnosta annetussa asetuksessa säädettäisiin poliisipäällikön tutkinnon lisäksi suoritettava soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, joka toisi kelpoisuuden eräisiin poliisiin virkoihin.

3. § *Poliisioppilaitosten hallitus.* Nykyisin poliisioppilaitosten hallituksesta on säädetty poliisikoulutuksesta annetun asetuksen 3 §:ssä.

Perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos toimielimen tehtäviin kuuluu merkittävää julkisen vallan käyttöä. Yleisillä perusteilla tarkoitetaan lähinnä nimeä, toimialaa sekä pääasiallisia tehtäviä ja toimivaltuuksia. Poliisioppilaitosten hallitus toimii poliisioppilaitosten toiminnan ja koulutuksen kehittämiseen liittyvien tehtävien ohella myös muutoksenhakuelimenä poliisikoulutuksesta annetussa laissa sen käsiteltäviksi säädettyjen oikaisuvaatimusten osalta. Näin ollen on laissa tarpeen määritellä hallituksen olemassaolo, sen pääasialliset tehtävät ja päätöksentekomenettely.

Ehdotuksessa esitetään, että poliisioppilaitoksilla olisi yhteinen hallitus niin kuin nykyisinkin. Voimassa olevan asetuksen mukaan hallituksessa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yhdeksän muuta jäsentä ja kulakin heistä henkilökohtainen varajäsen. Nyt ehdotetaan hallituksen kokoonpanoa laajennettavaksi kahdella jäsenellä, koska on tarkoituksenmukaista, että hallituksessa on molempien poliisioppilaitoksen opiskelijoiden ja opettajakunnan edustus.

Voimassa olevan poliisikoulutuksesta annetun asetuksen 4 §:ssä on yksityiskohtaiset säännökset poliisioppilaitosten hallituksen tehtävistä. Sen mukaan hallituksen tehtävänä on 1) ohjata ja seurata poliisioppilaitosten toimintaa, 2) hyväksyä toiminta- ja taloussuunnitelma, 3) hyväksyä poliisioppilaitosten vuotuinen tutkimusohjelma, erikoistutkimus- ja koulutuksen opetussuunnitelmat ja koulutuksen arviointiperusteet, 4) hyväksyä tutkintokoulutuksen valintaperusteet, 5) hyväksyä Poliisiammattikorkeakoulun tutkintosääntö, poliisioppilaitosten järjestyssäännöt ja hallituksen

työjärjestys, 6) päättää tutkintokoulutukseen otettavien opiskelijoiden määrästä, 7) antaa lausunto ministeriölle Poliisiammattikorkeakoulun rehtorin ja Poliisikoulun johtajan viran hakijoista, 8) ratkaista hallituksen ratkaistaviksi saatetut oikaisuvaatimukset, 9) asettaa poliisioppilaitosten yhteinen koulutus- ja tutkimuspoliittinen neuvottelukunta ja muut vastaavat neuvottelukunnat, 10) tehdä ehdotukset tulossopimuksiksi ja talousarvioiksi, jotka ministeriö hyväksyy, 11) tehdä ehdotukset Poliisiammattikorkeakoulun tutkintojen koulutusohjelmaksi ja poliisikoulutuksen koulutusoppaaksi, jotka ministeriö hyväksyy, sekä 12) käsitellä muut poliisikoulutukseen ja oppilaitosten sisäiseen toimintaan liittyvät laajat ja periaatteelliset tehtävät.

Poliisioppilaitosten hallituksen tehtäviä ehdotetaan karsittaviksi niin, että sen tehtävät liittyisivät entistä enemmän poliisioppilaitosten toiminnan ja niissä annettavan koulutuksen kehittämiseen sekä oikaisuvaatimusten käsittelyyn. Hallituksen tehtävät määriteltäisiin yksityiskohtaisesti valtioneuvoston asetuksella samoin kuin hallituksen kokoonpano ja asettaminen.

4 §. *Hallituksen päätöksentekomenettely.* Poliisioppilaitosten hallitus toimii muutoksenhakuelimenä, minkä vuoksi lain tasolla ehdotetaan määriteltäväksi myös sen päätöksentekomenettely.

Ehdotuksen mukaan hallitus olisi päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtaja ja vähintään viisi muuta jäsentä on paikalla. Asiat ratkaistaisiin hallituksessa esittelystä. Esittelijöistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Erimielisyyden sattuessa asiat ratkaistaisiin äänten enemmistöllä. Jos äänet menisivät tasan, tulisi ratkaisuksi se mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt. Kuitenkin jos on kyse opiskelun keskeyttämisestä, varoituksen antamisesta tai poliisioppilaitoksesta erottamisesta koskevasta asiasta, ratkaisuksi tulisi lievämpi kanta.

Vuoden 2004 alusta tulee voimaan hallintolaki (434/2003), jolla kumotaan muun muassa nykyisin voimassa oleva hallintomenettelylaki (598/1982) ja tiedoksiannosta hallintoasioissa annettu laki (232/1966). Poliisikoulutuksesta annetussa laissa säädetään, että poliisioppilaitosten hallituksen jäsenten es-

teellisyys määräytyisi hallintolaissa määriteltyjen esteellisyysäännösten mukaisesti. Hallintolain 27 §:ssä todetaan, että virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Edellä lausuttu esteellisyys koskee myös monijäsenisen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa. Hallintolain 28 §:ssä on säädetty esteellisyysperusteet. Sen mukaan virkamies on esteellinen, jos 1) hän tai hänen läheisensä on asianosainen, 2) jos hän tai hänen läheisensä avustaa taikka edustaa asianosaista tai sitä, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa, 3) jos asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle läheiselleen, 4) jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa, 5) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallituneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiossä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa, 6) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä kuuluu viraston tai laitoksen johtokuntaan tai siihen rinnastettavaan toimielimeen ja kysymys on asiasta, joka liittyy tämän viraston tai laitoksen ohjaukseen tai valvontaan, tai 7) jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Hallintolain 29 §:n mukaan virkamies ratkaisee itse kysymyksen esteellisyydestään. Monijäsenisen toimielimen jäsenen ja esittelijän esteellisyydestä päättää kuitenkin toimielin. Monijäseninen toimielin päättää myös muun läsnäoloon oikeutetun esteellisyydestä. Esteelliseksi väitetty toimielimen jäsen tai esittelijä ei hallintolain mukaan pääsääntöisesti saisi osallistua esteellisyyttään koskevan kysymyksen ratkaisemiseen. Poikkeuksena ovat ne tilanteet, joissa toimielin ei ole ilman häntä päätösvaltainen eikä esteettöntä henkilöä ole ilman huomattavaa viivytystä saatavissa hänen tilalleen.

Hallintolaki (9 ja 10 luku) sisältää säännökset myös hallintopäätöksen ja muun asiakirjan tiedoksiannosta. Näitä säännöksiä sovellettaisiin myös hallituksen tekemien päätösten tiedoksiannossa.

5 §. *Poliisioppilaitoksen opiskelija*. Pykälässä ehdotetaan määriteltäväksi poliisikokelaan ohella, mitä poliisioppilaitoksen opiskelijalla tarkoitetaan. Poliisin perustutkintoa suorittava on poliisikokelas lukuun ottamatta niitä työharjoittelu- ja kenttätyöjaksoja, jolloin hän on nimitettynä nuoremman konstaapelin määräaikaaiseen virkasuhteeseen.

Pykälässä ehdotetaan määriteltäväksi myös, mitä opiskelijalla tarkoitetaan tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä. Määrittely on tarpeen sen vuoksi, että poliisin perustutkintoa suorittava on poliisikokelas ja muut poliisioppilaitoksessa opiskelevat ovat opiskelijoita. Jotta säädöksissä ei tarvitsisi käyttää rinnakkain poliisikokelas ja opiskelija termiä, ehdotetaan säädettäväksi, että opiskelijalla tarkoitetaan myös poliisikokelasta.

6 §. *Opiskelijaksi ottaminen poliisin perustutkintokoulutukseen*. Valtion virkamieslain 7 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan poliisilaisa tarkoitettuun poliisimiehen virkaan voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Poliisin perustutkintokoulutuksessa annetaan koulutusta nimenomaan kelpoisuuden saamiseksi poliisimiehen viran hoitamiseen. Koska poliisimies -virkaan voidaan nimittää ainoastaan Suomen kansalainen, ei ole tarkoituksenmukaista ottaa koulutukseenkaan pääsääntöisesti muita kuin Suomen kansalaisia. Perustutkintokoulutukseen kuuluu nykyisin työharjoittelujakso ja kenttätyöjakso, joiden aikana perustutkintokoulutuksessa oleva nimitetään nuoremman konstaapelin määräaikaaiseen virkasuhteeseen. Jo tässä vaiheessa aktualisoituu vaatimus Suomen kansalaisuudesta. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin otettavaksi perustutkintokoulutukseen valittavaa koskeva vaatimus Suomen kansalaisuudesta. Poliisikoulu voisi kuitenkin ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan erityisestä syystä myöntää poikkeuksen Suomen kansalaisuutta koskevasta vaatimuksesta. Poikkeus voisi tulla kyseeseen maahanmuuttajan kohdalla, joka on hakenut Suomen kansalaisuutta ja kansalaisuusasian käsittely on vielä kesken,

mutta on todennäköistä, että hakija tulisi saamaan Suomen kansalaisuuden.

Perustutkintokoulutuksen osalta Poliisikouluun valittavalta edellytetään vähintään ammatillisen perustutkinnon, lukion oppimäärän tai ylioppilastutkinnon taikka muun ylioppilastutkintoasetuksessa (1000/1994) tarkoitetun tutkinnon suorittamista. Vaatimus vastaa nykyisin voimassa olevaa vaatimusta. Erityisestä syystä Poliisikoulu voisi myöntää poikkeuksen peruskoulutusta koskevasta vaatimuksesta. Perustutkintokoulutukseen valittavan tulee niin ikään olla suorittanut asevelvollisuuslaissa tarkoitettua varusmiespalveluksen. Koulutukseen valittavalta edellytetään lisäksi, että hän on terveydentilaltaan ja muutoin poliisin tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta tarkasteltuna sopiva poliisiksi.

Asevelvollisuuslain (452/1950) 5 § on muutettu 1 päivänä tammikuuta 1999 voimaan tulleella lailla (19/1998). Säännöksen mukaan varusmiespalvelusaika on vähintään 180 päivää.

Esityksen 6 §:n 3 kohta ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan asevelvollisuuslain 5 §:n voimassa olevaa sisältöä. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että perustutkintokoulutukseen valittavalta edellytettäisiin pääsääntöisesti vähintään 180 päivän varusmiespalvelusajan suorittamista.

Vaatimus asevelvollisuuslaissa tarkoitettua varusmiespalveluksen suorittamisesta ei koskisi naisia eikä niitä, joilla on Ahvenanmaan kotiseutuoikeus.

Asevelvollisuuslain 1 §:n mukaan isänmaan ja laillisen yhteiskuntajärjestyksen puolustukseksi jokainen Suomen mies on asevelvollinen. Velvollisuudesta muulla tavoin osallistua isänmaan puolustukseen ja sitä avustaa on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty. Säännöksen tarkoittamalla muulla tavalla tarkoitetaan siviilipalvelusta, josta säädetään siviilipalveluslain (1723/1991) 1 §:ssä. Tuon säännöksen mukaan asevelvollinen, joka vakuuttaa uskonnolliseen tai eettiseen vakaumukseen perustuvien vakavien omantunnon syiden estävän häntä suorittamasta asevelvollisuuslaissa säädettyä palvelusta, vapautetaan sen suorittamisesta rauhan aikana ja määrätään suorittamaan siviilipalvelusta.

Yleensä asevelvollisuuslaissa tarkoitetun palveluksen suorittamisen esteenä ovat sellaiset uskonnolliseen tai eettiseen vakaumukseen perustuvat omantunnon syyt, jotka liittyvät ehdottomaan väkivallasta kieltäytymiseen tai ehdottomaan kieltäytymiseen ampumaseiden käytöstä. Nämä samat syyt mitä todennäköisimmin estäisivät myös täysipainoisen poliisin perustutkinnon suorittamisen ja täysipainoisen poliisimiehen tehtävissä toimimisen. Poliisin perustutkinnon suorittaja joutuu osallistumaan ampumakoulutukseen ja itsepuolustuskoulutukseen. Myöhemmin työssään poliisimies joutuu käyttämään ampumasetta ja muita voimankäyttövälineitä sekä äärimmäisessä tilanteessa myös ampumaan kohti ihmistä. Näistä syistä johtuen on perusteltua vaatia poliisin perustutkintoa suorittamaan hyväksyttäviltä pääsääntöisesti asevelvollisuuslaissa tarkoitetun varusmiespalveluksen suorittamista. Poliisikoulu voisi kuitenkin myöntää tästä poikkeuksen. Käytännössä tämä poikkeusmahdollisuus voisi tulla kyseeseen maahanmuuttajien kohdalla.

Niin kuin edellä todettiin vaatimus asevelvollisuuslaissa tarkoitetun varusmiespalveluksen suorittamisesta ei koske naisia eikä niitä, joilla on Ahvenanmaan kotiseutu-oikeus.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 12 §:n mukaan se, jolla on Ahvenanmaan kotiseutu-oikeus, saa asevelvollisuuden suorittamisen sijasta palvelulla vastaavalla tavalla luotsi- ja majakkalaitoksessa tai muussa siviilihallinnossa. Se, että ahvenanmaalaisilta vaadittaisiin asevelvollisuuslaissa tarkoitetun asevelvollisuuden suorittamista, rajoittaisi Ahvenanmaalta tulevien hakijoiden määrää ja laatuakin, koska varusmiespalveluksen suorittaminen on heille vapaaehtoista ja käytännössä varsin harvinaista. Ahvenanmaan poliisi tarvitsee koulutettuja poliisimiehiä. Toisaalta Ahvenanmaalle on vaikea rekrytoida poliisimiehiä muualta Suomesta.

Tasa-arvon toteutuminen poliisihallinnossa ja tarkoituksenmukainen poliisin henkilöstön rakenne edellyttää jopa nykyistä suuremman määrän naisia saamista poliisin perustutkintokoulutukseen. Jos naisille vapaaehtoiseksi säädetty asepalvelus olisi valintaperusteena poliisin perustutkintoon, jäisi huomattava määrä poliisin ammattiin soveltuvista nais-

hakijoista ulkopuolelle. Sillä, että naisilta ei vaadita varusmiespalveluksen suorittamista, edistetään osaltaan naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteutumista poliisihallinnossa.

Valintaperusteena poliisin perustutkintokoulutukseen on myös se, että henkilö on terveydentilaltaan ja muutoin poliisin tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta sopiva. Pykälän 3 momentin nojalla poliisin ylijohdo voisi päättää se seikat, joiden perusteella tämä arvio suoritettaisiin. Tämä menettely vastaisi nykyistä käytäntöä. Voimassa olevan poliisikoulutuksesta annetun asetuksen 15 §:n mukaan poliisin perustutkintoa suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on terveydentilaltaan ja poliisin tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta sopiva. Tältä osin poliisin ylijohdo on vahvistanut 15 päivänä marraskuuta 2001 tarkemman valintaperusteet. Näiden valintaperusteiden mukaan poliisin perustutkintokoulutukseen hyväksyttävän elämäntapojen tulee olla poliisin ammatin vaatimusten mukaiset. Hakija ei saa olla tuomittu rikoksesta rangaistukseen. Tielikennelain säännösten rikkomisesta tai muusta vähäisestä rikoksesta tuomittu rangaistus ei välttämättä ole este valintakokeeseen kutsumiselle, mikäli hakijaa voidaan rikosten laatu, määrä tai ajankohta huomioon ottaen pitää elämäntavoiltaan poliisin ammattiin sopivana. Avoin rasismi, muu laitontoi- minta, tuoreet päihtymispidätykset heikentävät sopivuutta poliisin ammattiin. Lopullisen arvion henkilön sopivuudesta tekee Poliisikoulun johtaja ottamalla huomioon rikoksen tai rikosten sekä muiden edellä mainittujen seikkojen sisältö, ajankohta ja moitittavuus.

Poliisin perustutkintokoulutukseen hakeutuva antaa myös selvityksen terveydentilastaan sekä todistuksen näkökyvystään. Koulutukseen valittavan tulee olla valintakokeen osana olevan terveystarkastuksen perusteella poliisin ammattiin sopiva. Koulutukseen ei hyväksytä hakijaa, jolla on työkykyä alentava tai rajoittava sairaus, taikka jos päihdetesti osoittaa hakijan käyttäneen huumausainetta laittomasti taikka hakija kieltäytyy huumetestistä. Poliisin ylijohdon vahvistamissa valintaperusteissa määritellään aistitoimintojen osalta vaadittava näkökyky, väriaisti ja kuuloaisti. Valintaperusteissa todetaan edelleen, että hakijan henkilökohtaisten ominaisuuksi-

en tulee olla poliisiin tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta sopivat. Myös pituusvaatimus on määritelty vähimmäispituuden osalta. Pituusvaatimuksesta Poliisikoulun johtaja voi erityisestä syystä myöntää poikkeuksia.

Tarkoituksena on, että jatkossakin poliisin ylijohdo vahvistaisi vastaavanlaiset valintaperusteet, joiden perusteella arvio siitä, onko hakija terveydentilaltaan ja muutoin poliisiin tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta sopiva, suoritettaisiin.

Vaatimuksena perustutkintokoulutukseen valinnalle on myös se, että hakijalla on saanut vähintään B-luokan ajo-oikeuden.

Perustutkintokoulutukseen valittaville järjestetään myös valintakoe, jonka hyväksytyksi suorittaminen on valituksi tulemiselle edellytys. Osana valintakoea on myös terveystarkastus, jossa arvioidaan hakijan sopivuutta poliisiin ammattiin. Voimassa olevan käytännön mukaisesti tässä yhteydessä hakijalle suoritetaan myös päihdetesti. Jos henkilö ei suostu päihdetestin tekemiseen taikka jos testi osoittaa hakijan käyttäneen huumeaineita laittomasti, häntä ei hyväksyttäisi poliisiin perustutkintokoulutukseen.

Lakiehdotuksen 7 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi poliisiin perustutkintokoulutukseen hakeutumisen yhteydessä ja sen aikana suoritettavasta päihdetestauksesta. Ehdotetun säännöksen mukaan perustutkintokoulutukseen hakeutuva olisi velvollinen osallistumaan päihdetestaukseen ennen koulutukseen hyväksymistä. Testauksesta kieltäytyminen tai positiivisen näytteen antaminen tilanteessa, jossa näytteen positiivisuudelle ei ole hyväksyttävää perustetta, johtaisi siihen, ettei hakijaa valittaisi perustutkintokoulutukseen.

7 §. *Päihdetestaus.* Voimassa olevan käytännön mukaan poliisiin perustutkintoa suorittamaan ei hyväksytä henkilöä, jos henkilölle tehty huume testi osoittaa hakijan käyttäneen laittomasti huumeaineita. Huume testin tekeminen perustuu hakijan suostumukseen.

Päihdetestauksen tekeminen ei nykyisellään perustu poliisia koskeviin säännöksiin eikä niiden suorittamisesta ole myöskään yleisiä säännöksiä.

Yksityisyyden suoja voidaan liittää perustuslain 7 §:ään, jonka mukaan jokaisella on oikeus henkilökohtaiseen vapauteen ja kos-

kemattomuuteen, joihin ei saa puuttua mieltävaltaisesti tai ilman laissa säädettyä perustetta. Henkilökohtainen vapaus on luonteeltaan eräänlainen yleisperusoikeus, koska sen katsotaan kattavan ihmisen fyysisen vapauden lisäksi myös hänen tahdonvapautensa ja itsemääräämisoikeutensa. Itsemääräämisoikeudella tarkoitetaan yksilön oikeutta määrätä itsestään ja toimistaan. Oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen taas suojaa sekä ruumiilliseen että henkiseen koskemattomuuteen puuttuvaa toimintaa vastaan myös yksityisten välisissä suhteissa. Näin se suojaa muun muassa henkilöön kohdistuvilta tarkastuksilta sekä pakolla toteutettavilta lääketieteellisiltä ja muilta vastaavilta toimenpiteiltä.

Yksityisyyden suoja voidaan liittää myös perustuslain 10 §:ssä säädettyyn yksityiselämän suojaan. Yksityiselämällä tarkoitetaan henkilön yksityistä piiriä yleisenä käsitteenä ja siihen katsotaan kuuluvan ainakin yksilön oikeus solmia ja ylläpitää suhteita muihin ihmisiin ja ympäristöön sekä oikeus määrätä itsestään ja ruumiistaan. Oikeus yksityiselämään tarkoittaa, että yksilöllä on oikeus elää yksityiselämäänsä ilman viranomaisten tai muiden ulkopuolisten tahojen mielivaltaista tai aiheetonta puuttumista. Tämä säännös vaatii valtiota pidättäytymään kansalaisten yksityiselämää loukkaavista toimista, mutta myös ryhtymään aktiivisiin toimenpiteisiin yksityiselämän suojaamiseksi toisten yksilöiden loukkauksia vastaan.

Yksityisyyden suojaan katsotaan kuuluvan sen olennaisena osana yksilön tietosuojaa. Perustuslain 10 §:n mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla, mikä tarkoittaa, että yksilön oikeusturva ja yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä tulee turvata lain tasoisilla säännöksillä. Yleislakeina henkilötietojen käsittelystä on säädetty henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). Henkilön terveydentilaa koskevien tietojen kannalta merkitystä on erityisesti terveydenhuoltoa koskevalla lainsäädännöllä.

Perusoikeudet eivät ole täysin ehdottomia vaan niiden rajoittaminen on tietyissä tilanteissa mahdollista. Perusoikeusrajoitusten sallittavuus määräytyy oikeustieteessä ja lainsäädäntökäytännössä kehittyneiden yleis-

ten ja lakitekstiin kirjattujen erityisten rajoitusedellytysten perusteella. Perustuslain yksityiselämän suojaa koskevaan kohtaan ei sisälly erityisiä rajoitusperusteita. Henkilökohtaiseen koskemattomuuteen puuttuminen ei saa sitä koskevan erityisen säännöksen perusteella tapahtua mielivaltaisesti eikä ilman laissa säädettyä perustetta.

Yleisten perusoikeuksien rajoittamista koskevien vaatimusten mukaan perusoikeuksien rajoituksista on säädettävä riittävän tarkkarajaisesti ja täsmällisesti.

Tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä säädetyllä lailla ei voida kuitenkaan säätää perusoikeuden ytimeen ulottuvaa rajoitusta. Lääketieteellisestä testaamisesta, johon sisältyy myös päihdetestaus, silloin kun se rajoittaa yksilön perusoikeutena turvattua yksityisyyttä, tulisi säätää lailla, jossa myös tulisi riittävän täsmällisesti ja tarkkarajaisesti määrittellä testaamiseen liittyvät seikat. Perusoikeutta rajoitettaessa on myös huolehdittava riittävästä oikeusturvajärjestelystä. Rajoitukset eivät myöskään saa olla ristiriidassa Suomea velvoittavien ihmisoikeussopimusten kanssa.

Perusoikeuksien rajoitusperusteiden on lisäksi oltava perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävää ja painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia. Rajoitusten tulee olla välttämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi ja laajuudeltaan oikeassa suhteessa perusoikeuksien suojaamaan oikeushyvään ja rajoituksen taustalla olevan yhteiskunnallisen intressin painoarvoon. Päihdetestauksen hyväksyttävyyden osalta huumeiden käytön torjuntaa ja muiden henkilöiden tai yleisen turvallisuuden takaamista voidaan pitää painavina yhteiskunnallisina tarpeina ja myöskin perusoikeusjärjestelmän mukaisina tarpeina perusoikeuksien rajoittamiselle. Suhteellisuusvaatimuksen voidaan katsoa esityksessä toteutuvan, koska päihdetestaus suoritettaisiin rajoitetulle joukolla eli niihin henkilöihin, jotka pyrkivät koulutettaviksi poliisimiehiksi. On välttämätön yhteiskunnallinen ja turvallisuuden takaamiseen liittyvä tarve varmistua siitä, että koulutettaviksi poliisiin otetaan vain henkilöitä, jotka ovat sopivia poliisimieheksi.

Päihdetestaus voitaisiin suorittaa myös perustutkintokoulutuksen ja sen osana olevan harjoittelun aikana. Tällöin tulisi kuitenkin

olla perusteltua aihetta epäillä, että poliisikoulu tai harjoittelija esiintyy päihtyneenä koulutuksessa tai harjoitteluun liittyvässä työssä.

Päihdetestissä selvittäisiin alkoholin, huumeiden sekä lääkeaineiden käyttö.

Päihdetestistä kieltäytyminen taikka siinä positiivisen tuloksen antaminen voisi johtaa siihen, ettei poliisin perustutkintokoulutukseen hakevaa valita koulutukseen. Jos kieltäytyminen tai positiivisen tuloksen antaminen tapahtuu perustutkintokoulutuksen aikana, seurauksena voi olla koulutuksesta erottaminen. Oikeusturvan takeina näissä tilanteissa olisi kuitenkin mahdollisuus oikeusvaatimuksen tekemiseen poliisioppilaitosten hallitukselle lain 19 §:n mukaisesti ja edelleen mahdollisuus valittaa hallituksen oikeusvaatimuksesta antamasta päätöksestä hallinto-oikeuteen.

8 §. *Opiskelijaksi ottaminen muuhun tutkintokoulutukseen.* Poliisin ylijohto vahvistaisi poliisialipäällystötutkinnon valintaperusteet. Niiden perusteella Poliisikoulu suorittaisi opiskelijavalinnat. Menettely vastaisi voimassa olevaa käytäntöä.

Poliisikoulussa toteutetaan myös poliisihallinnon ulkopuolista turvallisuusalan koulutusta. Vartijan erityisestä voimankäyttökoulutuksesta annetun sisäasiainministeriön asetuksen (781/2002) 7 §:ssä säädetään, että erityisen voimakäyttökoulutuksen järjestää Poliisikoulu. Koulutukseen sovelletaan poliisikoulutuksesta annettuja säännöksiä opiskelijoiden opintososiaalisia etuuksia lukuun ottamatta. Tähän liittyen poliisikoulutuksesta annettuun lakiin ehdotetaan otettavaksi selvittävä säännös, jonka mukaan Poliisikoulu valitsee opiskelijat myös poliisihallinnon ulkopuoliseen turvallisuusalan koulutukseen.

Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettava tutkinto on poliisipäällystön tutkinto. Tutkinto on ammattikorkeakoulututkinto. Poliisin ylijohto määrittäisi ne perusteet, joita noudattaen opiskelijat valittaisiin suorittamaan poliisipäällystön tutkintoa. Ehdotettu säännös vastaisi voimassa olevaa käytäntöä.

Ammattikorkeakoululain 22 §:n mukaan ammattikorkeakoulun opiskelijavalinta järjestetään yhteishaun avulla opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) tarkoitettua

opiskelijavalintarekisteriä käyttäen, jollei valtioneuvoston asetuksella toisin säädetä. Poliisiammattikorkeakouluun opiskelemaan hakeutuminen tapahtuu poliisihallinnosta ja edellytyksenä on, että hakija on suorittanut poliisin perustutkinnon tai poliisialipäällystötutkinnon sekä toiminut poliisimiehenä vähintään kolme vuotta ja jolla Poliisiammattikorkeakoulu arvioi olevan riittävät tiedot ja taidot ammattikorkeakouluopinnoista varten. Opiskelijaksi voidaan ottaa myös poliisialipäällystö- tai päällystövyrassa oleva korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, jolla Poliisiammattikorkeakoulu arvioi olevan riittävät tiedot ja taidot ammattikorkeakouluopinnoista varten sekä valmiudet suoritua poliisin päällystötöistä. Valinta tapahtuu siten eri perusteiden kuin ammattikorkeakouluihin muuten eikä valinta näin ollen voi tapahtua ammattikorkeakoulujen yhteishakumenettelyn avulla. Selvyyden vuoksi ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jossa todettaisiin, ettei opiskelijavalintoihin sovelleta ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmästä annettua asetusta (353/2003).

9 §. *Työharjoittelu- ja kenttätyöjaksot.* Poliisin perustutkintoon sisältyy työharjoittelu- ja kenttätyöjakso, joka on osa syventäviä ammattiopintoja. Työharjoittelu- ja kenttätyöjaksot suoritetaan jossakin poliisiyksikössä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että poliisin perustutkintoa suorittamaan valittu sitoutuu valintapäätöksen saatuaan suorittamaan työharjoittelun ja kenttätyön siinä poliisiyksikössä, joka hänelle osoitetaan.

Poliisikoulu kuulee poliisikokelasta ennen poliisiyksikön valintaa harjoittelun suorittamiseksi ja mahdollisuuksien mukaan sen olisi pyrittävä osoittamaan harjoittelupaikaksi poliisilaitos, joka sijainnin suhteen vastaisi mahdollisimman pitkälle opiskelijan toiveita. Tähän ei kuitenkaan aina päästä ja viime kädessä harjoitteluyksikön tulee olla poliisihallinnon määrättävissä. Poliisin ylijohdo sopii tuloskeskustelujen yhteydessä poliisin lääninjohtojen kanssa poliisilaitoskohtaiset harjoittelupaikkakiintiöt. Erityisen suuri merkitys sillä, että päätäntävalta on poliisihallinnolla, on kenttätyöjakson poliisiyksikön valinnassa. Osana syventäviä ammattiopintoja suoritettava kenttätyöjakso on niin sanottu työssä oppimisyksiköksi. Kenttätyöjakson suorittamiseksi valitaan sellainen poliisiyksikkö, joka pystyy täyttämään koulutusjaksolle asetetut koulutukselliset tavoitteet ja jossa opiskelija voi saada hyvän käytännön koulutuksen ja käytännön kokemusta työtehtävistä. Kenttätyöjakso on kiinteä osa poliisin perustutkintokoulutusta ja jakso suoritetaan Poliisikoulun ohjauksessa. Poliisiyksikön valinnassa pääpaino on opiskelijan koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumisessa. Päätösvalan paikan valinnan suhteen ollessa poliisilla voidaan tällä osaltaan vaikuttaa poliisin strategisten ratkaisujen toteutumiseen.

10 §. *Opiskelu-aika.* Opetussuunnitelmassa määriteltäisiin enimmäisaika, jonka kuluessa opinnot tulee suorittaa. Koulutuksen tavoitteet, sisältö, opetus- ja työmuodot sekä vaadittavat suoritukset määriteltäisiin myös opetussuunnitelmissa.

Ammattikorkeakoululain 24 §:n mukaan opiskelijalla on oikeus suorittaa ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot asianomaisen koulutusohjelman ja sen opetussuunnitelmien ja ammattikorkeakoulun tutkintösäännössä määrättyjen perusteiden mukaisesti. Kokopäiväopiskelijan on suoritettava opinnot viimeistään yhtä vuotta niiden laajuutta pitävässä ajassa.

Poliisipäällystön tutkinto on ammattikorkeakoulututkinto, joten edellä mainittu opiskeluoikeuteen liittyvä säännös koskee myös tuota tutkintoa. Jos poliisin koulutukseen valittu opiskelija ei voi aloittaa opiskeluaan sillä kurssilla, johon hänet on hyväksytty, poliisioppilaitos voi siirtää hänen opiskeluoikeutensa myöhemmin alkavalle kurssille. Opiskeluoikeutta voidaan kuitenkin siirtää enintään yhdellä vuodella.

11 §. *Opiskeluoikeuden menettäminen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi opiskeluoikeuden menettämisestä. Pääsääntönä olisi, että opiskelija, joka ei ole suorittanut opintojaan opetussuunnitelmassa määritellyssä enimmäisajassa, menettäisi opiskeluoikeutensa. Poliisioppilaitos voisi kuitenkin erityisesti syystä myöntää opiskelijalle lisäaikaa opintojen loppuun saattamiseen. Jos opiskelu on keskeytetty poliisioppilaitoksen päätöksellä, ei opintojen keskeytyneenä oloa otettaisi huomioon opintojen keston enimmäisaikaa laskettaessa.

12 §. *Opiskelun keskeyttäminen.* Voimassa

olevan poliisikoulutuksesta annetun asetuksen 18 §:n mukaan poliisioppilaitoksen johtaja voi keskeyttää poliisikokelaan tai opiskelijan opiskelun, jos keskeyttämiseen on erittäin painava syy. Opintojen keskeyttämistä koskeva säännös ehdotetaan nostettavaksi täsmennettynä lain tasolle.

Esityksen mukaan poliisioppilaitos voisi keskeyttää opiskelijan opiskelun opiskelijan aloitteesta ja tämän tekemän hakemuksen perusteella määräajaksi. Määräaika voisi olla enimmillään kaksi vuotta. Syynä keskeytykseen voisi olla muun muassa raskaus ja lapsen syntymä taikka ulkomailla työskentely esimerkiksi rauhanturvatehtävissä taikka poliisin yhdysmiehenä. Pitkäaikainen sairaus voisi olla perusteena myös opiskelijan omasta aloitteesta tapahtuvalle opintojen keskeyttämislle.

Poliisioppilaitos voisi myös omasta aloitteestaan keskeyttää opiskelun painavasta syystä. Tällainen painava syy olisi esimerkiksi pitkäaikainen sairaus, jolloin pitkän poissaolon vuoksi opiskeluun osallistuminen ei olisi mahdollista. Myös siinä tapauksessa, että opiskelija ei riittävästi edisty opinnoissaan, opinnot voitaisiin keskeyttää. Muuna lainkohdan tarkoittamana painavana syynä voisi olla se, että opiskelijan Suomen kansalaisuuden saamista koskevan asian käsittely on kesken eikä opiskelijaa siten voida nimittää työharjoittelujakson suorittamiseksi nuoremman konstaapelin määräaikaiseen virkasuhteeseen. Muu painava syy voisi olla myös vireillä oleva rikoksen esitutkinta, jossa opiskelija on syylliseksi epäiltynä. Keskeyttäminen tehtäisiin aina määräajaksi, joka voisi olla lerrallaan enintään yhden vuoden pituinen. Keskeyttämisen jatkamisen tarve arvioitaisiin siten uudelleen viimeistään vuoden kulluttua keskeyttämispäätöksestä.

Opintojen keskeyttämistä koskeva päätös voitaisiin panna heti täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Jos opiskelija jatkaa myöhemmin opintojaan tai jos muutoksenhakuviranomainen kumoaisi opintojen keskeyttämistä koskevan päätöksen, opiskelija saisi pääsääntöisesti lukea hyväkseen myöhemmin vastaavien opintojen yhteydessä siihen mennessä suorittamansa opinnot. Joidenkin oppiaineiden osalta, kuten tietojärjestelmät ja voimankäyttökoulutus, on varmis-

tettava, että opiskelijan tiedot ovat ajantasaiset, minkä vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että opintojen hyväksiluettavuudesta päättäisi tapauskohtaisesti poliisioppilaitos.

Pykälän 1 momentissa tarkoitetun päätöksen perusteella opintojen keskeytyneen oloa ei otettaisi mukaan laskettaessa opintojen keston enimmäisaikaa.

13 §. *Varoitus ja huomautus.* Valtion virkamieslaissa on säännökset virkamiehelle annettavasta varoituksesta. Lain 24 §:n mukaan virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Valtion virkamiesasetuksen (971/1994) 39 §:n mukaan virkamiehelle annettavasta varoituksesta päättää asianomainen virasto, jollei asetuksella toisin säädetä. Poliisin hallinnosta annettua asetuksen 27 §:n mukaan poliisissa virkamiehelle annettavasta varoituksesta päättää nimittävä viranomainen.

Poliisioppilaitoksessa poliisin perustutkintoa suorittavat poliisikokelaat eivät ole virkamiehiä. Toisaalta myös poliisihallinnon virkamiesten osalta on selkeämpää, että koulutuksen aikana tapahtuneiden rikkeiden osalta kurinpitorangaistuksen määräisi poliisioppilaitos. Tämän vuoksi ehdotetaan poliisin omiin säädöksiin otettavaksi poliisioppilaitoksen opiskelijoita koskevat kurinpitösäännökset. Laissa on myös tarpeen yksilöidä ne teot, joista kurinpitorangaistuksena voidaan määrätä varoitus.

Kurinpitörangaistuksena poliisioppilaitos voisi antaa opiskelijalle kirjallisen varoituksen, jos opiskelija on koulutuksen aikana käyttäytynyt poliisin arvolle sopimattomalla tavalla.

Poliisioppilaitoksessa opiskelevat ovat osa poliisin julkisuuskuvaa. Tämän vuoksi on tärkeää, että myös opiskelijat käyttäytyvät opiskelun aikana siten, ettei poliisin arvo siitä kärsi. Pääosa poliisioppilaitosten opiskelijoista, myös poliisikokelaat, on poliisimiehiä, joita koskee poliisimiehelle poliisiasetuksessa säädetty velvollisuus käyttäytyä virassa ja yksityiselämässään siten, ettei poliisin arvo siitä kärsi. On kuitenkin tärkeää, että opiskelun aikana käyttäytymisvelvollisuus koskee kaikkia opiskelijoita, myös ei –poliisimiehiä. Poliisin arvolle sopimaton käyttäytyminen koulutuksen aikana voisi johtaa kirjallisen

varoituksen antamiseen taikka 14 §:n nojalla koulutuksesta erottamiseen.

Sellaisena poliisin arvolle sopimattomana käytöksenä olisi pykälän 3 momentin mukaan pidettävä erityisesti tekoa tai käytöstä, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien rehelliseen, luotettavaan ja oikeudenmukaiseen hoitoon.

Varoitus voitaisiin antaa myös opiskelijalle, joka on laiminlyönyt opetukseen osallistumisen taikka rikkonut poliisioppilaitoksen järjestyssääntöä.

Opiskelijalle, joka on laiminlyönyt opetukseen osallistumisen taikka rikkonut poliisioppilaitoksen järjestyssääntöä, poliisioppilaitos voisi antaa kirjallisen varoituksen sijaan huomautuksen, jos teon moitittavuus tapaus kokonaisuutena arvioiden on vähäinen sekä voidaan olettaa, että opiskelija ojentuu jo suullisesta huomautuksesta.

14 §. *Koulutuksesta erottaminen.* Voimassa olevan poliisikoulutuksesta annetun asetuksen 17 §:ssä säädetään koulutuksesta erottamisen perusteista. Erottamista koskeva säännös ehdotetaan nostettavaksi lain tasolle. Säännöstä ehdotetaan myös täsmennettäväksi.

Poliisioppilaitos voisi erottaa opiskelijan, jos tämä on koulutukseen pyrkiessään antanut vääriä tai puutteellisia tietoja taikka sallanut itseään koskevan sellaisen seikan, joka olisi voinut estää koulutukseen valinnan.

Perustutkintokoulutukseen valittavan sopivuutta poliisin ammattiin arvioidaan valintamenettelyyn sisältyvien haastattelujen avulla ja hankkimalla opiskelijaksi pyrkivästä turvallisuusselvitys. Turvallisuusselvityksistä annetun lain (177/2002) mukaan turvallisuusselvitys voidaan tehdä virkaan tai tehtävään hakeutuvasta, tehtävään tai koulutukseen otettavasta taikka virkaa tai tehtävää hoitavasta henkilöstä. Turvallisuusselvityksen tekeminen edellyttää, että selvityksen kohteena oleva henkilö on antanut siihen etukäteen kirjallisen suostumuksensa. Turvallisuusselvityksestä annetun lain 8 §:ssä on määritelty, mihin rekistereihin sisältyviä tietoja voidaan käyttää turvallisuusselvitystä tehtäessä. Rekisteritietoja, joita tässä yhteydessä saadaan käyttää, ovat muun muassa poliisiasian tietojärjestelmä, hallintoasiain tietojärjestelmä, suojelupoliisin toiminnallinen

tietojärjestelmä ja rikosrekisteri.

Turvallisuusselvityksestä ei aukottomasti selviä henkilön mahdollinen rikollinen tai muutoin poliisin tehtävien hoitamisen kannalta sopimaton tausta. Rikollinen tausta voi jäädä turvallisuusselvityksen tekemisen yhteydessä tulematta ilmi esimerkiksi silloin, kun opiskelijaksi pyrkivä on syyllistynyt ulkomailla rikokseen ja asian käsittely on vielä kesken. Poliisioppilaitos ei saa tietoa ulkomailla tehdystä rikoksesta hakijasta hankittavan turvallisuusselvityksen avulla, koska rikoksesta ei ole täällä pidettävissä rekistereissä vielä merkintää. Myöhemmin asia saattaa kuitenkin tulla poliisioppilaitoksen tietoon. On välttämätöntä, että myös tällainen myöhemmin esiin tullut rikollinen teko, joka turvallisuusselvitystä tehtäessä ja muutoin henkilön sopivuutta poliisin ammattiin arvioitaessa ei ollut poliisioppilaitoksen tiedossa mutta joka asian tiedossa ollessa olisi johtanut siihen, ettei henkilöä olisi voitu hyväksyä koulutukseen, voisi olla peruste koulutuksesta erottamiselle. Tällaisessa tilanteessa opiskelija ei enää täytä koulutuksen valintaperusteita. Opintojen aikana saattaa myös tulla ilmi, että opiskelijalla on senl aatuinen päihde- tai huumeriippuvuus, joka olisi estänyt koulutukseen valinnan, jos riippuvuus olisi ollut tiedossa valintapäätöstä tehtäessä. Tämän asian esiin tuleminen voisi olla myös koulutuksesta erottamisperuste.

Esityksen 7 §:n mukaan päihdetestaus voitaisiin suorittaa poliisin perustutkintoa suorittavalle myös koulutuksen aikana, jos on perusteltua aihetta epäillä, että hän esiintyy päihtyneenä perustutkintokoulutuksen aikana koulutuksessa tai harjoitteluun liittyvässä työssä. Jos perustutkintoa suorittava kieltäytyy päihdetestauksesta, kieltäytyminen voisi olla peruste koulutuksesta erottamiselle. Erottamisperusteena voisi olla myös positii- visen näytteen antaminen eikä näytteen positii- visuudelle ole hyväksyttävää selitystä.

Erottamisperusteeksi voi muodostua myös se, että opiskelija ei jatka opintojaan hänelle myönnetyn taikka määrätyn keskeytyksen jälkeen. Perustutkintokoulutuksen aikana saattaa syntyä tilanteita, joiden seurauksena perusteita koulutuksen jatkamiselle ei enää ole. Opiskelija voi esimerkiksi opiskelun aikana sairastua tai vammautua niin pahoin, et-

tä on täysin selvää, ettei hän koulutuksen jälkeen voisi toimia poliisimiehenä. Myös tilanteessa, jossa opiskelija on hyväksytty suorittamaan poliisin perustutkintoa poiketen Suomen kansalaisuutta koskevasta vaatimuksesta ja kansalaisuushakemus tulisi hylätyksi, on epätarkoituksenmukaista jatkaa hänen koulutustaan, koska hän ei voi poliisimiehen virkaan olevasta Suomen kansalaisuutta koskevasta vaatimuksesta johtuen tulla nimettyksi poliisimiehen virkaan.

Jos opiskelija toistuvasti taikka olennaisella tavalla laiminlyö opetukseen osallistumisen, voitaisiin hänet erottaa koulutuksesta. Poliisioppilaitoksen järjestyssäännön määräysten toistuva taikka olennainen rikkominen, voisi myös johtaa koulutuksesta erottamiseen.

Syyllystyminen koulutuksen aikana sellaiseen rikokseen, joka osoittaa sopimattomuutta poliisimiehen virkaan sekä poliisin arvolle sopimaton käyttäytyminen koulutuksen aikana voisi johtaa joko varoituksen antamiseen lakiehdotuksen 13 §:n nojalla taikka koulutuksesta erottamiseen. Koulutuksesta erottamista koskeva säännös vastaisi tältä osin Maanpuolustuskorkeakoulun opiskelijalle soveliaan arvolle sopimattoman käyttäytymisen perusteella säädettyä erottamisperustetta. Puolustusvoimista annetun lain (402/1974) 10 a §:ssä säädetään, että Maanpuolustuskorkeakoulun opiskelija voidaan erottaa koulusta, jos hän on syyllystynyt rikokseen tai muutoin soveliaan arvolle sopimattomaan käyttäytymiseen.

Koulutuksesta erottamista koskeva päätös voitaisiin panna heti täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaisi koulutuksesta erottamista koskevan päätöksen, opiskelija saisi pääsääntöisesti lukea hyväkseen myöhemmin vastaavien opintojen yhteydessä siihen mennessä suorittamansa opinnot. Kun kuitenkin joidenkin oppiaineiden osalta, kuten tietojärjestelmät ja voimankäytökoulutus, on varmistettava, että opiskelijan tiedot ovat ajantasaiset, ehdotetaan säädettäväksi, että opintojen hyväksiluettavuudesta päättäisi tapauskohtaisesti poliisioppilaitos.

Voimassa olevien säännösten perusteella perustutkintokoulutuksesta erotetun nuoremman konstaapelin määräaikaisessa virassa olevan harjoittelu- tai kenttätyöjaksoa suo-

rittavan virkamiehen virkasuhteen päättäminen on tapahtunut virkamieslain säännösten perusteella. Käytännössä tämä on tarkoittanut sitä, että toimivalta nuoremman konstaapelin määräaikaisen virkasuhteen päättämisen osalta ennen määräaikaa on ollut sillä kihlakunnan poliisilaitoksella, jossa harjoittelu- tai kenttätyöjaksoa suoritetaan. Koulutuksesta erottamista koskevan päätöksen taas on tehnyt poliisioppilaitos. Näin ollen on jouduttu saman tapahtuman johdosta läpikäymään kaksi erillistä menettelyä omine kuulemis- ja menettelyineen. Menettely on kokonaisuutena varsin monivaiheinen ja hankala. Koska harjoittelu- ja kenttätyöjakson suorittaminen on kiinteä osa perustutkintokoulutusta, ehdotetaan 14 §:n 4 momentiksi säännöstä, joka yksinkertaistaisi menettelyä nykyisestä.

Perustutkintokoulutuksen opiskelija nimetään harjoittelu- ja kenttätyöjakson suorittamiseksi poliisin osoittamaan poliisiyksikköön nuoremman konstaapelin määräaikaiseen virkasuhteeseen. Jos hänet tuona aikana erotetaan koulutuksesta joko harjoittelu- tai kenttätyöjakson aikana sattuneen taikka jo sitä ennen sattuneen tapahtuman perusteella, päättyisi hänen nuoremman konstaapelin määräaikainen virkasuhteensa ehdotetun säännöksen nojalla ilman eri päätöstä samasta ajankohdasta lukien, josta hänet on erotettu koulutuksesta. Työskentely nuoremman konstaapelin määräaikaisessa virkasuhteessa harjoittelu- tai kenttätyöjakson suorittamiseksi liittyy niin kiinteänä osana perustutkintokoulutukseen, että koulutuksesta erottamisen tulee päättää myös tämä määräaikainen virkasuhde.

15 §. *Menettely opiskeluoikeuden menettämisestä ja opiskelun keskeyttämisestä koskevassa asiassa sekä kurinpitoasiassa.* Perustuslain 21 §:ssä säädetään perusoikeutena oikeusturvasta. Tuon pykälän 2 momentissa säädetään, että käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon taakekset turvataan lailla.

Edellä mainittuun perusoikeuteen liittyen tulee laissa oikeuksien ja velvollisuuksien osalta säätää myös oikeudesta tulla kuulluksi. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan poliisikoulutuksesta annettavaan lakiin otettavaksi

nimenomainen säännös opiskelijoiden kuulemisesta heihin kohdistuvien haitallisten seuraamusten yhteydessä. Säännöksen mukaan poliisioppilaitoksen on kuultava opiskelijaa ennen kuin se päättää opiskeluoikeuden menettämisestä. Ennen kuin päätös opiskelun keskeyttämisestä, varoituksen tai huomautuksen antamisesta taikka koulutuksesta erottamisesta tehdään, on poliisioppilaitoksen yksilöitävä opiskelijalle toimenpiteisiin johtava teko tai laiminlyönti sekä kuultava opiskelijaa samoin kuin hankittava muu tarpeellinen selvitys.

16 §. *Opiskelijoiden osallistuminen poliisi-tehtäviin.* Voimassa olevan poliisikoulutuksesta annetun asetuksen 20 §:n mukaan poliisioppilaitoksen johtaja voi määrätä poliisikokelaita ja opiskelijoita suorittamaan koulutukseen liittyvinä harjoituksina poliisille kuuluvia tehtäviä muun poliisiyksikön apuna. Ministeriö voi antaa vastaavan määräyksen muiden kuin koulutukseen liittyvien tehtävien osalta. Säännös ehdotetaan nostettavaksi tarkennettuna lakiin.

Toimivalta määräyksen antamiseen koulutukseen liittyvien tehtävien osalta ehdotetaan annettavaksi poliisioppilaitokselle. Määräys voisi koskea sekä poliisioppilaitoksessa opiskelevia poliisimiehiä että niin sanottuja siviiliopiskelijoita. Opiskelijat suorittaisivat nämä tehtävät koulutukseen liittyvinä harjoituksina ja myös muun poliisiyksikön apuna ja ohjauksessa.

Koulutukseen liittymättömien tehtävien osalta määräysvalta ehdotetaan annettavaksi sisäasiainministeriön sijaan poliisin ylijohdolle, joka vastaa poliisitoiminnan johtamisesta. Säännöstä ehdotetaan kuitenkin täsmennettäväksi määrittelemällä, minkälaisessa tilanteessa tällainen määräys voitaisiin antaa.

Poliisilain (493/1995) 42 §:ssä on määritelty edellytykset poliisihenkilöstön täydentämiseksi. Säännöksen mukaan valtioneuvosto määräisi poliisin henkilöstön täydentämisestä erityisellä täydennyspoliisihenkilöstöllä, milloin se on tarpeen valtion turvallisuuden tai poikkeuksellisten olojen vuoksi. Täydennyspoliisin käyttö on sidottu puolustustilaisissa (1083/1991) ja valmiuslaissa (1080/1991) tarkoitettuihin olosuhteisiin. Valmiuslain mukaan poikkeusoloja ovat Suomeen kohdis-

tuva aseellinen hyökkäys ja sota sekä sodan jälkitila, Suomen alueellisen koskemattomuuden vakava loukkaus ja maahan kohdistuva sodanuhka ja muu vaikutuksiltaan näihin verrattava Suomen ulkopuolella sattunut erityinen tapahtuma, jos siitä voi aiheutua vakava vaara kansallisen olemassaolon ja hyvinvoinnin perusteille, välttämättömien polttoaineiden ja muun energian sekä raaka-aineiden ja muiden tavaroiden tuonnin vaikeutumisesta tai estymisestä taikka muusta vaikutuksiltaan niihin verrattavasta kansainvälisen vaihdannan äkillisestä häiriintymisestä aiheutuva vakava uhka väestön toimeentulolle tai maan talouselämän perusteille, sekä suuronnettomuus. Täydennyspoliisin käyttö tulisi käytännössä kyseeseen esimerkiksi sellaisten laajamittaisten ja hallitsemattomien rajatapahtumien yhteydessä, joissa poliisin omat henkilöresurssit eivät ole riittävät. Tarve sen käyttöön voisi syntyä myös yleistä vaaraa aiheuttavien koti- tai ulkomaisten suuronnettomuuksien yhteydessä.

Tulevaisuudessa saattaa syntyä tilanteita, joissa perusteita täydennyspoliisin käytölle ei ole olemassa, mutta on kuitenkin kyse senlaatuista taikka laajuisesta tapahtumasta, että poliisihallinnon virkamiehet eivät riitä tilanteen hoitamiseksi. Tällöin poliisin ylijohdo voisi määrätä poliisioppilaitoksessa opiskelevia poliisimiehiä, käytännössä poliisikokelaita, suorittamaan poliisille kuuluvia tehtäviä. Tällaisen määräyksen käytön edellytyksenä olisi, että opiskelijoiden käyttö olisi tarpeen valtion turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka jonkin valtakunnallisen poliisitoiminnallisen erityistilanteen hoitamiseksi. Tällaisiin tehtäviin voitaisiin käyttää vain niitä poliisioppilaitosten opiskelijoita, jotka ovat poliisimiehiä. Heidänkin kohdallaan lisäedellytyksenä olisi, että he ovat saaneet riittävän peruskoulutuksen. Käytännössä riittävä peruskoulutus tarkoittaisi kenttä- ja hälytystoiminnan opintojakson suorittamista.

Valtakunnallisella poliisitoiminnallisella erityistilanteella tarkoitetaan sellaista laajaa poliisioperaatiota, jonka vaikutukset ulottuvat koko maahan tai suureen osaan siitä. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi ydinvoimalaan kohdistuneen rikoksen tai onnettomuuden seurauksena taikka vaarallisten kemiallisten tai biologisten aineiden rikolli-

sen levityksen seurauksena. Tällöin on tärkeää, että poliisin resursseja voidaan lisätä sen jälkeen, kun paikallispoliisin ja liikkuvan poliisin voimavarat on jo sidottu toimintaan. Poliisikoulussa on jatkuvasti noin viisi sataa opiskelijaa, joista suurta osaa voitaisiin käyttää reservinä muun poliisin apuna. Olisi tarkoituksenmukaista käyttää poliisioppilaitosten opiskelijoita, pääasiassa poliisikokelaita, ennen kuin poliisilain 42 §:n mukainen täydennyspoliisi kutsuttaisiin palvelukseen.

Poliisimiesten poliisivaltuuksista säädetään poliisilain 7 §:ssä. Säännöksen mukaan poliisimiehellä on tehtävänsä suorittaessaan koko maassa poliisilaissa tai muussa laissa säädettyt valtuudet. Poliisikokelaalla on poliisimiehelle kuuluvat valtuudet suorittaessaan kouluttajansa johdon ja valvonnan alaisena koulutukseen liittyvää tehtävää. Poliisilain 7 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin poliisikokelaalle poliisivaltuudet myös tämän suorittaessa poliisin ylijohdon määräyksestä muuta kuin koulutukseen liittyvää, poliisille kuuluvaa tehtävää.

Poliisikoulutuksesta annettavaan lakiin ehdotetaan otettavaksi selvyden vuoksi valtuuksien osalta viittaussäännös poliisilain 7 ja 46 §:ään. Viittaus 46 §:ään koskisi niin sanotun siviiliopiskelijan toimivaltuuksia hänen suorittaessa koulutukseen liittyvää tehtävää. Hänen valtuuksistaan olisi voimassa, mitä poliisilain 46 §:ssä säädetään poliisimiestä avustavan henkilön valtuuksista.

17 §. *Vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto.* Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 23 §:ssä on säädetty vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta. Säännöstä sovelletaan viranomaisen palveluksessa olevaan ja luottamustehtävää hoitavaan. Säännöstä sovelletaan myös siihen, joka harjoittelijana tai muutoin toimii viranomaisessa tai viranomaisen toimeksiannosta tai toimeksiantotehtävää hoitavan palveluksessa. Koska poliisin perustutkintoa suorittavat eli poliisikokelaat eivät ole viranomaisen palveluksessa harjoittelu- ja kenttätyöjaksoja lukuun ottamatta, heihin ei sovelleta lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lakiin sisällytetään opiskelijoiden vaitiolovelvollisuutta koskeva säännös. Asialliselta sisällöltään ehdotettu

säännös vastaisi viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 23 §:ää.

Rangaistus vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta tuomittaisiin rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

18 §. *Opiskelijan opintososiaaliset edut.* Poliisikoulutuksesta annetun asetuksen 19 §:ssä säädetään opintososiaalisista eduista. Sen mukaan opiskelijalle suoritetaan opiskeluaikajalta kiinteä palkkaus, jollei ministeriö erityisestä syystä toisin määrää. Poliisikokelas saa opiskeluaikajalta ministeriön vahvistaman päivärahan. Poliisikokelaalle ja opiskelijalle järjestetään opiskeluaikana asunto ja ruoka. Säännöksen mukaan Poliisikoulu vastaa myös perustutkintokoulutuksessa olevan maksuttomasta terveydenhuollosta ja sairaanhoidosta siltä osin, kuin hoidon tarve on ilmennyt opiskeluaikana eikä terveydenhuoltoa ja sairaanhoitoa korvata muulla perusteella.

Poliisioppilaitoksessa koulutuksessa olevat poliisihallinnon virkamiehet kuuluvat oman työpaikkansa työterveydenhuollon piiriin. Terveydenhuollon järjestämisestä ja sen kustannusten korvauksesta on tarpeen säännellä vain perustutkintoa suorittavien poliisikokelaiden osalta, jotka eivät ole vielä poliisihallinnon virkamiehiä sekä muussa koulutuksessa olevien osalta lähiopetusjaksojen ajalta. Tarkoituksenmukaista olisi säätää terveydenhuollosta ja muista opintososiaalisista eduista, kuten majoituksesta, muonituksesta sekä poliisikokelaalle maksettavasta päivärahasta, sisäasiainministeriön asetuksella. Lain tasolla ehdotetaan säädettäväksi terveydenhuollon kustannusten korvaamisesta siten, että ne korvattaisiin vain siltä osin, kuin hoidon tarve on ilmennyt lähiopetusjakson aikana ja vain siltä osin, kuin opiskelijalla ei ole oikeutta kustannusten korvaukseen muulla perusteella.

Vertailuna todettakoon, että maanpuolustuskorkeakoulusta annetun asetuksen (668/1992) 24 §:ssä säädetään, että perustutkinto-osaston opiskelijalle annetaan opiskelun ajaksi korvauksetta opetus, majoitus, muonitus, vaatetus sekä opinto- ja harjoitteluvälineet. Puolustusministeriö määrää terveydenhuollosta, päivärahasta, matkakustan-

nusten korvauksesta sekä erinäisten palvelustehtävien aiheuttamasta vastuusta ja vaarasta maksettavista palkkioista.

Pelastusopistosta annetun lain (1165/1994) 6 §:n mukaan opetus, majoitus ja muonitus ovat opiskelijoille maksuttomia ammatilliseen peruskoulutukseen kuuluvilla kursseilla sekä ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa Pelastusopistossa pidettävillä kursseilla.

19 §. *Opinnäytetyöt*. Poliisin tutkintokoulutuksiin liittyy yhtenä osana opinnäytetyön tekeminen. Poliisin perustutkintoon sisältyy viiden opintoviikon laajuinen päättötyön tekeminen. Päättötyö tehdään yksilö- tai ryhmätyönä ja esitellään seminaari-istunnoissa. Poliisialipäällystötutkintoon sisältyy tutkielman tekeminen. Tutkielman laajuus on viisi opintoviikkoa, johon sisältyy viisi tutkielman ohjauspäivää. Tutkielma tehdään ammattiin liittyvästä aiheesta. Poliisipäällystön tutkintoon sisältyy tutkielmaseminaari ja tutkielman tekeminen. Seminaari ja tutkielma ovat yhteensä laajuudeltaan 10 opintoviikkoa. Tutkielman tavoitteena on, että opiskelija kykenee tieteellisyuden vaatimukset täyttävään tiedon hankintaan, analysointiin ja kirjallisen raportin laatimiseen poliisialaan liittyvästä aiheesta.

Virkatutkintoon liittyvät opinnäytetyöt tehdään pääsääntöisesti poliisihallintoa palvelevista aiheista ja aiheet tulevat poliisiyksiköiltä. Poliisioppilaitoksessa opiskelevat poliisialipäällystö- ja poliisipäällystön tutkintoa suorittavat ovat koulutuksessa ollessaan virassaan komennettuina koulutukseen. Heille myös maksetaan virkaan liittyvä palkkaus koulutuksen ajalta. Poliisin perustutkintoa suorittaville maksetaan koulutuksen ajalta päivärahaa.

Opinnäytetöiden osalta tekijänoikeus on sen laativalla opiskelijalla taikka jos laatijoita on useita, heillä yhteisesti. Opinnäytetyöt ovat poliisialipäällystötutkinnossa ja poliisipäällystön tutkinnossa laadittu aikana, jolta työnantaja maksaa opiskelijalle palkkaa opiskelijan ollessa kuitenkin vapautettu virkatehtäviensä suorittamisesta ja komennettuna koulutukseen. Tämä huomioon ottaen sekä se, että tutkielmien aiheet tulevat poliisihallinnosta ja ovat aiheita, jotka palvelevat poliisihallintoa, on varsin kohtuullista, että

opinnäytetöiden tekijänoikeus siirtyisi poliisioppilaitokselle, joka myös osallistuu vahvasti opinnäytetöiden ohjaukseen. Tämän vuoksi ehdotetaan, että poliisikoulutuksesta annettavaan lakiin sisällytettäisiin opinnäytetöiden tekijänoikeuksia koskeva säännös, jossa säädettäisiin, että tutkintokoulutukseen sisältyvien opinnäytetöiden tekijänoikeus siirtyisi opiskelijalta asianomaiselle poliisioppilaitokselle siitä ajankohdasta lukien jolloin opinnäytetyö on oppilaitoksessa hyväksytty.

20 §. *Muutoksenhaku*. Poliisioppilaitoksen opiskelijavalintaa koskevaan päätökseen, opiskeluoikeuden menettämistä, opintojen keskeyttämistä, varoituksen antamista tai koulutuksesta erottamista koskevaan päätökseen saisi hakea oikaisua poliisioppilaitosten hallitukselta. Määräaika oikaisuvaatimuksen tekemiselle olisi 14 päivää. Määräaika alkaisi opiskelijavalinnan osalta valintapäätöksen julkaisemisesta, muiden edellä tarkoitettujen päätösten osalta päätöksen tiedoksisaannista. Poliisioppilaitosten hallituksen asiasta antamaan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyisi päätöksen tehneen poliisioppilaitoksen mukaan. Siten oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen Poliisiammattikorkeakoulun osalta valitettaisiin Helsingin hallinto-oikeuteen ja Poliisikoulun osalta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Muutoin noudatetaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden asiassa antamaan päätökseen ei enää saisi hakea muutosta valittamalla. Hallinto-oikeuden päätös jäisi siten pysyväksi.

Voimassa olevan lain mukaan myös opintosuoritusten arviointia koskevaan päätökseen samoin kuin muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemista koskevaan päätökseen saa hakea oikaisua poliisioppilaitosten hallitukselta. Tähän ehdotetaan muutosta. Päätöksiin saisi edelleenkin hakea oikaisua, mutta oikaisua haettaisiin poliisioppilaitokselta. Määräaika oikaisuvaatimuksen tekemiselle olisi 14 päivää siitä lukien, kun opiskelijalla on ollut mahdollisuus saada arvioinnin tulokset ja arviointiperusteiden soveltaminen omalta osaltaan tietoonsa. Poliisioppilaitoksen oikaisuvaatimuksesta antamaan ratkai-

suun ei saisi hakea muutosta valittamalla vaan poliisioppilaitoksen päätös jäisi pysyväksi.

21 §. *Poliisioppilaitoksen järjestyssääntö.* Poliisioppilaitos on sisäoppilaitos, jonka alueella tapahtuvaa toimintaa on välttämätöntä säännellä. Järjestyssäännöllä voitaisiin antaa poliisioppilaitoksen turvallisuuden ja viihtyvyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelyistä ja asianmukaisesta käytäytymisestä poliisioppilaitoksessa, sen alueella ja asuntolassa. Tämä on välttämätöntä muun muassa sen vuoksi, että poliisioppilaitoksessa on ampuma-aseita ja niissä myös koulutetaan ampuma-aseiden käyttöä. Poliisioppilaitoksessa on myös käytössä yhteydet poliisin tietojärjestelmiin ja niihin liittyvät tietoturvariskit edellyttävät järjestyssäännön määräyksiä. Toisaalta kurinalainen käyttäytyminen poliisioppilaitoksessa on myös osa poliisikoulutusta. Järjestyssäännöllä annetaan määräykset myös poliisioppilaitoksen omaisuuden käsittelystä. Järjestyssääntö sisältäisi määräykset myös päivystystoiminnasta. Päivystäjänä toimiminen on osa koulutusta. Järjestyssääntö sisältäisi niin ikään määräyksiä oleskelusta ja liikkumisesta poliisioppilaitoksessa, sen alueella sekä asuntolassa sekä käyttäytymiseen liittyviä määräyksiä myös suoritettaessa koulutukseen liittyviä tehtäviä, harjoituksia taikka tutustumiskäyntejä.

22 §. *Opetussuunnitelma.* Poliisin tutkintokoulutuksen ja vähintään 30 opintoviikon erikoistumiskoulutuksen opetussuunnitelmat vahvistaisi poliisin ylijohdo. Muun poliisioppilaitoksessa annettavan opetuksen osalta opintosuunnitelmat vahvistaisi asianomainen poliisioppilaitos. Opintosuunnitelma sisältäisi määräykset opintojen tavoitteista, käsiteltävistä asiakokonaisuuksista, opintojen laajuudesta, opintojen suorittamisen enimmäisajasta, opetusmuodoista, opetuksen ja harjoittelun määrästä, muiden opintojen hyväksiluetavuudesta sekä vaadittavista suorituksista.

23 §. *Opetus- ja tutkintokielet.* Uusi kielilaki (423/2003) tulee voimaan vuoden 2004 alusta lukien. Lain 4 §:n mukaan koulutusta koskevassa lainsäädännössä säädetään opetuskielestä, kielestä oppiaineena ja tutkintokielenä. Tähän säännökseen liittyen ehdotetaan, että poliisikoulutusta koskevaan lakiin

otettaisiin poliisioppilaitosten opetus- ja tutkintokieltä koskeva säännös, jonka mukaan oppilaitosten opetus- ja tutkintokielenä olisi suomi tai ruotsi. Ruotsinkielisen tutkintokoulutuksen tarve kartoitetaan koulutustarvekyselyillä. Tutkintokoulutusta järjestetään ruotsin kielellä poliisihallinnon tarpeiden mukaan siten, että pystytään takaamaan kielilainsäädännön edellyttämällä tavalla yksilön oikeudet kansalliskielten käyttämiseen sekä käyttämään viranomaisten velvoitteet palveluiden tarjoamiseen siten, että yksilön oikeudet kansalliskielten käyttöön turvataan. Opiskelijalla olisi oikeus käyttää tutkintokielenä ruotsia ruotsinkielisessä tutkintokoulutuksessa nykyisin voimassa olevaa käytäntöä vastaavasti.

24 §. *Tarkeimmat säännökset.* Pykälässä ehdotetaan määriteltäväksi ne asiat, joista voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää poliisioppilaitoksissa suoritettavista tutkinnoista ja muusta koulutuksesta, opiskelijaksi hyväksymismenettelystä, menettelystä opiskelun keskeyttämisen yhteydessä ja koulutuksesta erottamisen yhteydessä. Niin ikään asetuksella säädettäisiin neuvottelukunnista ja ohjesäännöstä. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin 3 §:n nojalla myös poliisioppilaitosten hallituksen kokoonpanosta, asettamisesta, toimikaudesta ja tehtävistä.

25 §. *Voimaantulo.* Tässä pykälässä säädettäisiin lain voimaantuloajankohdasta. Koska laki ei sisällä oleellisia muutoksia voimassa oleviin säännöksiin, laki voisi tulla voimaan noin kuukauden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

1.2. Laki poliisin hallinnosta

Esityksellä ehdotetaan säädettäväksi erillinen laki poliisikoulutuksesta. Poliisin hallinnosta annettuun lakiin sisältyvät poliisioppilaitoksia koskevat säännökset eli lain 12, 12 a ja 12 b § ehdotetaan tässä yhteydessä kumottaviksi tarpeettomina. Kumottavaksi ehdotettun 12 §:n 3 momenttiin sisältyvä valtuus säätää poliisipäällikön virkaan vaadittavasta poliisipäällikön tutkinnon lisäksi suoritettavasta soveltuvasta ylemmästä korkeakoulututkinnosta ja siihen sisältyvistä opinnoista ehdotetaan lisättäväksi poliisin hallinnosta

annetun lain 16 §:ään.

1.3. Poliisilaki

Ehdotuksessa laiksi poliisikoulutuksesta esitetään, että poliisin ylijohdo voisi määrätä poliisioppilaitoksessa opiskelevia poliisimiehiä suorittamaan myös muita kuin koulutukseen liittyviä poliisille kuuluvia tehtäviä. Edellytyksenä tällaisen määräyksen antamiselle on se, että valtion turvallisuuden ylläpitäminen tai valtakunnallisen poliisitoiminnallisen erityistilanteen hoitaminen edellyttävät tällaisen määräyksen antamista. Määräys voitaisiin kohdistaa vain poliisioppilaitoksissa opiskeleviin poliisimiehiin, jotka ovat suorittaneet kenttä- ja hälytystoiminnan opintojakson. Tällaisten erityistilanteiden hoitamisen kannalta merkittävin ryhmä, joita määräys koskisi, olisi poliisin perustutkintoa suorittavat poliisikokeilijat.

Voimassa olevan poliisilain 7 §:n 2 momentin mukaan poliisikokelaalla on poliisimiehelle kuuluvat valtuudet suorittaessaan kouluttajansa johdon ja valvonnan alaisena koulutukseen liittyvää tehtävää. Voimassa olevan poliisikoulutuksesta annetun asetuksen 20 §:n 2 momentin mukaan sisäasiainministeriö voi määrätä poliisikokelaita ja opiskelijoita suorittamaan myös muita kuin koulutukseen liittyviä poliisille kuuluvia tehtäviä. Tällaisen määräyksen nojalla poliisille kuuluvia tehtäviä suorittavien poliisikokelaiden ja opiskelijoiden toimivaltuuksia ei voimassa olevissa säännöksissä ole määritelty. Tämän vuoksi ehdotetaan poliisilain 7 §:n 2 momenttia muutettavaksi siten, että siinä määriteltäisiin tällaisen määräyksen nojalla toimivan poliisikokelaan toimivaltuudet. Ehdotus merkitsisi, että tällaisen määräyksen nojalla toimivalla poliisikokelaalla olisi poliisilaissa taikka muussa laissa poliisimiehelle säädetyt valtuudet.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun lain 3 ja 24 §:n nojalla voitaisiin antaa valtioneuvoston asetus. Tarkoituksena olisi antaa valtioneuvoston asetus poliisikoulutuksesta, jolla kumottaisiin 19 päivänä joulukuuta 1997 annettu asetus poliisikoulutuksesta. Asetus sisältäisi poliisioppilaitoksia ja niiden hallintoa sekä opetusta ja opiskelijavalintoja koskevia säännöksiä. Samassa yhteydessä on tarkoitus muuttaa myös poliisin hallinnosta annettua asetusta ja siirtää poliisioppilaitosten virkojen kelpoisuusvaatimukset sekä nimittämiseen liittyvät säännökset poliisikoulutuksesta annetusta asetuksesta siihen.

Lakiesityksen 18 §:n nojalla sisäasiainministeriön asetuksella voitaisiin säätää poliisioppilaitosten opiskelijoiden muista opintososiaalisista eduista kuin laissa jo säännellyistä terveydenhuollon kustannuksista ja virkatutkintokoulutuksen maksuttomuudesta.

Ehdotetussa laissa on pääosin kysymys poliisin koulutusta koskevien asetusten tasoisten säännösten nostamisesta lakitasolle. Ehdotettu laki ei tuo merkittäviä muutoksia nykyisin voimassa oleviin säännöksiin. Tämän vuoksi laki voisi tulla voimaan noin kuukauden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lain täytäntöönpanon edellyttämisiin toimiin voitaisiin kuitenkin ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

3. Voimaantulo

Ehdotetussa laissa on pääosin kysymys poliisin koulutusta koskevien asetusten tasoisten säännösten nostamisesta lakitasolle. Ehdotettu laki ei tuo merkittäviä muutoksia nykyisin voimassa oleviin säännöksiin. Tämän vuoksi laki voisi tulla voimaan noin kuukauden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lain täytäntöönpanon edellyttämisiin toimiin voitaisiin kuitenkin ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

4. Säättämisjärjestys

Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Poliisioppilaitosten opiskelijoiden oikeuksista ja velvollisuuksista ja heihin kohdistuvista kurinpidollisista seuraamuksista kuten koulutuksen keskeyttämisestä, koulutuksesta erottamisesta ja varoituksen antamisesta on säädetty poliisikoulutuksesta annetussa asetuksessa. Ehdotetulla lailla poliisikoulutuksesta ehdotetaan nostettavaksi asetuksesta lain tasolle säännökset poliisin perustutkintokoulutuksen valintaperusteista, sitoumuksesta suorittaa työharjoittelu- ja kenttätyöjaksot poliisin osoittamissa poliisiyksiköissä, opiskeluaikasta, opiskeluoikeuden menettämisestä, opiskelun keskeyttämisestä, koulutuksesta erottamisesta, varoituksen ja huomautuksen antamisesta sekä opiskelijoiden vaitiolovel-

vollisuudesta. Nykyisin sääntelemättömänä asiana ehdotetaan lakiin sisällytettäväksi säännös päihdetestauksesta poliisin perustutkintokoulutukseen valinnan yhteydessä ja perustutkintokoulutuksen aikana.

Perustuslain 6 §:n 2 momentin mukaan lehtään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Perustuslain 125 §:n mukaan lailla voidaan säätää, että määrättyihin julkisiin virkoihin tai tehtäviin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Ehdotetun lain 3 §:ää on arvioitava näiden molempien perustuslain säännösten valossa.

Valtion virkamieslain 7 §:ssä on säädetty, että poliisilaisissa tarkoitettuun poliisimiehen virkaan voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Poliisin perustutkintokoulutuksessa annetaan koulutusta kelpoisuuden saamiseksi poliisimiehen virkaan. Koska poliisimies – virkaan voidaan nimittää ainoastaan Suomen kansalainen, ei ole tarkoituksenmukaista ottaa koulutukseen muita kuin Suomen kansalaisia. Kansalaisuuteen kohdistuvaa rajoitusta voidaan siten pitää hyväksyttävänä.

Ehdotetun 6 §:n mukaan poliisin perustutkintokoulutukseen valittavan tulee olla suorittanut asevelvollisuuslaissa tarkoitettua varusmiespalveluksen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että perustutkintokoulutukseen valittavalta edellytetään pääsääntöisesti vähintään 180 päivän varusmiespalveluksen suorittamista.

Vaatimus asevelvollisuuslaissa tarkoitettua varusmiespalveluksen suorittamisesta ei koski naisia eikä niitä, joilla on Ahvenanmaan kotiseutu-oikeus. Erityisestä syystä Poliisikoulu voisi myöntää poikkeuksen peruskoulutusta koskevasta vaatimuksesta sekä asevelvollisuuslaissa tarkoitettua varusmiespalveluksen suorittamisesta.

Asevelvollisuuslain 1 §:n mukaan isänmaan ja laillisen yhteiskuntajärjestyksen puolustukseksi on jokainen Suomen mies asevelvollinen. Velvollisuudesta muulla tavoin osallistua isänmaan puolustukseen ja sitä avustaa on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty. Säännöksen tarkoittamalla muulla tavalla tarkoitetaan siviilipalvelusta, josta

säädetään siviilipalveluslain 1 §:ssä. Tuon säännöksen mukaan asevelvollinen, joka vakuuttaa uskonnolliseen tai eettiseen vakaumukseen perustuvien vakavien omantunnonsyiden estävän häntä suorittamasta asevelvollisuuslaissa säädettyä palvelusta, vapautetaan sen suorittamisesta rauhan aikana ja määrätään suorittamaan siviilipalvelusta.

Yleensä asevelvollisuuslaissa tarkoitettua palveluksen suorittamisen esteenä ovat sellaiset uskonnolliseen tai eettiseen vakaumukseen perustuvat omantunnonsyyt, jotka liittyvät ehdottomaan väkivallasta kieltäytymiseen tai ehdottomaan kieltäytymiseen ampumaseiden käytöstä. Nämä samat syyt mitä todennäköisimmin estäisivät myös täysipainoisen poliisin perustutkinnon suorittamisen ja täysipainoisen poliisimiehen tehtävissä toimimisen. Poliisin perustutkinnon suorittaja joutuu osallistumaan ampumakoulutukseen ja itsepuolustuskoulutukseen. Myöhemmin työssään poliisimies joutuu käyttämään ampumasetta ja muita voimankäyttövälineitä sekä äärimmäisessä tilanteessa myös ampumaan kohti ihmistä. Näistä syistä johtuen on perusteltua vaatia poliisin perustutkintoa suorittamaan hyväksyttäviltä asevelvollisuuslaissa tarkoitettua varusmiespalveluksen suorittamista.

Niin kuin edellä todettiin vaatimus asevelvollisuuslaissa tarkoitettua varusmiespalveluksen suorittamisesta ei koske naisia eikä niitä, joilla on Ahvenanmaan kotiseutu-oikeus.

Ahvenanmaan itsehallintolain 12 §:n mukaan se, jolla on Ahvenanmaan kotiseutu-oikeus, saa asevelvollisuuden suorittamisen sijasta palvelua vastaavalla tavalla luotsi- ja majakkalaitoksessa tai muussa siviilihallinnossa. Se, että ahvenanmaalaisilta vaadittaisiin asevelvollisuuslaissa tarkoitettua asevelvollisuuden suorittamista, rajoittaisi Ahvenanmaalta tulevien hakijoiden määrää ja laatuakin, koska varusmiespalveluksen suorittaminen on heille vapaaehtoista ja käytännössä varsin harvinaista. Ahvenanmaan poliisi tarvitsee koulutettuja poliisimiehiä. Toisaalta Ahvenanmaalle on vaikea rekrytoida poliisimiehiä muualta Suomesta.

Tasa-arvon toteutuminen poliisihallinnossa ja tarkoituksenmukainen poliisin henkilöstö edellyttää jopa nykyistä suuremman määrän

naisia saamista poliisin perustutkintokoulutukseen. Jos naisille vapaaehtoiseksi säädetty asepalvelus olisi valintaperusteena poliisin perustutkintoon, jäisi huomattava määrä poliisin ammattiin soveltuvista naishakijoista ulkopuolelle. Sillä, että naisilta ei vaadita asepalveluksen suorittamista, edistetään osaltaan naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteutumista poliisihallinnossa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi poliisin perustutkintokoulutukseen hakeutuvalla ja perustutkintoa suorittavalla velvollisuus osallistua päihdetestaukseen lailla määritellyn edellytyksin.

Yksityisyyden suoja voidaan liittää perustuslain 7 §:ään, jonka mukaan jokaisella on oikeus henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen, joihin ei saa puuttua mieltävaltaisesti tai ilman laissa säädettyä perustetta. Henkilökohtainen vapaus on luonteeltaan eräänlainen yleisperusoikeus, koska sen katsotaan kattavan ihmisen fyysisen vapauden lisäksi myös hänen tahdonvapautensa ja itsemääräämisoikeutensa. Itsemääräämisoikeudella tarkoitetaan yksilön oikeutta määrätä itsestään ja toimistaan. Oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen taas suojaa sekä ruumiilliseen että henkiseen koskemattomuuteen puuttuvaa toimintaa vastaan myös yksityisten välisissä suhteissa. Näin se suojaa muun muassa henkilöön kohdistuvilta tarkastuksilta sekä pakolla toteutettavilta lääketieteellisiltä ja muilta vastaavilta toimenpiteiltä.

Yksityisyyden suoja voidaan liittää myös perustuslain 10 §:ssä säädettyyn yksityiselämän suojaan. Yksityiselämällä tarkoitetaan henkilön yksityistä piiriä yleisenä käsitteenä ja siihen katsotaan kuuluvan ainakin yksilön oikeus solmia ja ylläpitää suhteita muihin ihmisiin ja ympäristöön sekä oikeus määrätä itsestään ja ruumiistaan. Oikeus yksityiselämään tarkoittaa, että yksilöllä on oikeus elää yksityiselämäänsä ilman viranomaisten tai muiden ulkopuolisten tahojen mielivaltaista tai aiheetonta puuttumista. Tämä säännös vaatii valtiota pidättäytymään kansalaisten yksityiselämää loukkaavista toimista, mutta myös ryhtymään aktiivisiin toimenpiteisiin yksityiselämän suojaamiseksi toisten yksilöiden loukkauksia vastaan.

Yksityisyyden suojaan katsotaan kuuluvan sen olennaisena osana yksilön tietosuoja. Pe-

rustuslain 10 §:n mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla, mikä tarkoittaa, että yksilön oikeusturva ja yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä tulee turvata lain tasoisilla säännöksillä. Yleislakeina henkilötietojen käsittelystä on säädetty henkilötietolaissa ja laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta. Henkilön terveydentilaa koskevien tietojen kannalta merkitystä on erityisesti terveydenhuoltoa koskevalla lainsäädännöllä.

Yleisten perusoikeuksien rajoittamista koskevien vaatimusten mukaan perusoikeuksien rajoituksista on säädettävä riittävän tarkkarajaisesti ja täsmällisesti.

Tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä säädetyllä lailla ei voida kuitenkaan säätää perusoikeuden ytimeen ulottuvaa rajoitusta. Lääketieteellisestä testaamisesta, johon sisältyy myös päihdetestaus, silloin kun se rajoittaa yksilön perusoikeutena turvattua yksityisyyttä, tulisi säätää lailla, jossa myös tulisi riittävän täsmällisesti ja tarkkarajaisesti määritellä testaamiseen liittyvät seikat. Perusoikeutta rajoitettaessa on myös huolehdittava riittävästä oikeusturvajärjestelyistä. Rajoitukset eivät myöskään saa olla ristiriidassa Suomea velvoittavien ihmisoikeussopimusten kanssa.

Perusoikeuksien rajoitusperusteiden on lisäksi oltava perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä ja painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia. Rajoitusten tulee olla välttämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi ja laajuudeltaan oikeassa suhteessa perusoikeuksien suojaamaan oikeushyvään ja rajoituksen taustalla olevan yhteiskunnallisen intressin painoarvoon. Päihdetestauksen hyväksyttävyyden osalta huumeiden käytön torjuntaa ja muiden henkilöiden tai yleisen turvallisuuden takaamista voidaan pitää painavana yhteiskunnallisina tarpeina ja myöskin perusoikeusjärjestelmän mukaisina tarpeina perusoikeuksien rajoittamiselle. Suhteellisuusvaatimuksen voidaan katsoa esityksessä toteutuvan, koska päihdetestaus suoritettaisiin rajoitetulle joukolle eli niihin henkilöihin, jotka pyrkivät koulutettaviksi poliisimieheksi. On välttämätön yhteiskunnallinen ja turvallisuuden takaamiseen liittyvä tarve varmistua siitä, että koulutettaviksi poliisin otetaan vain henkilöitä, jotka ovat sopivia poliisimieheksi.

Päihdetestaus voitaisiin tehdä myös perustutkintokoulutuksessa olevalle opiskelijalle. Tällöin edellytyksenä olisi, että on perusteltua syytä epäillä poliisikokelaan tai harjoitellua suorittavan esiintyvän päihtyneenä koulutuksessa tai harjoitteluun liittyvässä työssä. Testauksen tavoitteena tässäkin on varmistua siitä, että poliisimiehen virkaan valikoituvat vain ne, jotka ovat sopivia poliisiin tehtäviin. Tätä puoltaa yhteiskunnallinen tarve ja tarve turvallisuuden takaamiseen.

Päihdetestauksesta kieltäytyminen ja testissä positiivisen tuloksen antaminen voisivat johtaa siihen, ettei henkilö tule valituksi poliisiin perustutkintokoulutukseen taikka siihen, että hänet erotetaan koulutuksesta. Näiden molempien seuraamusten osalta olisi olemassa oikeusturvakeinona mahdollisuus oikaisuvaatimuksen tekemiseen poliisioppilaitoksen hallitukselle. Poliisioppilaitosten hallituksen oikaisuvaatimuksesta antamasta päätöksestä saisi edelleen valittaa hallinto-oikeuteen.

Ehdotetun lain 14 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan poliisioppilaitos voisi erottaa opiskelijan koulutuksesta, jos tämä on koulutuksen aikana syyllistynyt sellaiseen rikokseen, joka osoittaa sopimattomuutta poliisimiehen virkaan tai käyttäytynyt poliisin arvolle sopimattomalla tavalla. Sopimattomana on pidettävä erityisesti käytöstä, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien rehelliseen, luotettavaan ja oikeudenmukaiseen hoitoon. Poliisioppilaitoksessa opiskelevat ovat osa poliisin julkisuuskuvaa. Tämän vuoksi on tärkeää, että myös opiskelijat käyttäytyvät opiskelun aikana siten, ettei poliisin arvo siitä kärsi. Pääosa poliisioppilaitosten opiskelijoista, myös poliisikokelaat, on poliisimiehiä, joita koskee poliisimiehelle poliisiasetuksessa säädetty velvollisuus käyttäytyä virassa ja yksityiselämässään siten, ettei poliisin arvo siitä kärsi. On kuitenkin tärkeää, että opiskelun aikana käyttäytymisvelvollisuus koskee kaikkia opiskelijoita, myös ei-poliisimiehiä. Poliisin arvolle sopimaton käyttäytyminen koulutuksen aikana voisi johtaa koulutuksesta erottamiseen. Jos tekoa on pidettävä vähäisenä, poliisioppilaitos voisi koulutuksesta erottamisen sijaan antaa opiskelijalle kirjallisen varoituksen.

Tällä käyttäytymistä koskevalla säännöksellä puututaan perustuslain 10 §:ssä säädettyyn yksilön yksityisyyden suojaan säätämällä koulutuksesta erottamisperusteeksi se, että opiskelija on koulutuksen aikana syyllistynyt rikokseen tai käyttäytynyt poliisin arvolle sopimattomalla tavalla. Tässä tarkoitettu käyttäytymisvelvoite ulottuu koulutuksen aikana käyttäytymiseen poliisioppilaitoksessa, sen alueella ja myös ulkopuolella vapaa-aikanakin.

Poliisitoimen tehtävien asianmukaisen ja menestyksellään hoidon kannalta on erittäin tärkeää, että ihmiset kokevat poliisin rehellisenä, luottamusta herättävänä, puolueettomana ja ehdottoman oikeudenmukaisena ja ihmisiä tasapuolisesti kohtelevana organisaationa. Tämän vuoksi on välttämätöntä, että poliisimiehet, myös poliisin perustutkintoa suorittavat poliisikokelaat vaikka heillä poliisilain 7 §:n 2 momentin mukaan on vain rajoitetut poliisivaltuudet eräitä erityistilanteita lukuun ottamatta, käyttäytyvät siten, ettei luottamusta näihin perusarvoihin vaaranneta. Poliisimiehillä on poliisivaltuudet ja poliisilain 9 §:n nojalla toimimisvelvollisuus myös oman toimialueensa ulkopuolella ja vapaa-aikanaanakin, jos se on välttämätöntä vakavan rikoksen estämiseksi, tällaista rikosta koskevan tutkinnan aloittamiseksi tai yleistä järjestystä ja turvallisuutta uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi tai milloin se näihin rinnastettavan muun erityisen synn vuoksi on tarpeen. Poliisimies ei näin voi vapaa-aikanaanakaan täysin irrottautua virkaan liittyvästä poliisimies -asemasta. Virka-asemaan liittyvät velvollisuudet ulottuvat myös vapaa-aikaan. Tämän vuoksi poliisimiehellä tulee voida edellyttää myös vapaa-aikanaan ankarampaa käyttäytymisvelvollisuutta kuin virkamiehellä yleensä. Koska virassa olevan poliisimiehen käyttäytymisvelvollisuus ulottuu myös vapaa-aikaan on tarpeen jo poliisin perustutkintokoulutuksessa kouluttaa opiskelijat tämän velvollisuuden noudattamiseen eli edellyttää poliisin arvolle sopivaa käyttäytymistä jo koulutuksen aikana.

Lakiehdotukseen sisältyviä perustuslakiin ja erityisesti perusoikeuksiin liittyviä säännöksiä on pidettävä siten hyväksyttävänä ja välttämättöminä, että lakiehdotus voidaan

käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä. Hallitus pitää kuitenkin tärkeänä, että perustuslakivaliokunnalle varataan tilaisuus antaa esityksestä lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki poliisikoulutuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Poliisikoulutuksen vastuuyksiköt

Poliisin ylijohdona sisäasiainministeriön poliisiosasto vastaa poliisin koulutus- ja tutkimustoiminnasta sekä siihen käytettävistä voimavaroista.

Poliisikoulu ja Poliisiammattikorkeakoulu (*poliisioppilaitokset*) vastaavat poliisin valtakunnallisen koulutuksen järjestämisestä sekä tutkimustoiminnasta.

Poliisin valtakunnalliset yksiköt, Poliisin tietohallintokeskus ja poliisin ylijohdon erikseen määräämät poliisiyksiköt vastaavat osaltaan toimialansa valtakunnallisen ja alueellisen koulutuksen kehittämisestä ja toteuttamisesta sekä tutkimustoiminnasta.

Poliisin lääninjohdot vastaavat alueellisesta koulutuksesta. Poliisiyksiköt vastaavat henkilöstönsä työpaikkakoulutuksesta.

2 §

Poliisioppilaitosten tehtävät

Poliisikoulu ja Poliisiammattikorkeakoulu ovat sisäasiainministeriön alaisia poliisialan oppilaitoksia. Poliisiammattikorkeakoulu on poliisialan ammattikorkeakoulu.

Poliisikoulu vastaa poliisikoulutukseen rekrytoinnista, poliisin perustutkintoa ja poliisialipäällystötutkintoa suorittamaan otettavien opiskelijavalinnoista sekä poliisin perustutkinnosta ja poliisialipäällystötutkinnosta. Poliisikoulu järjestää edellä mainittuihin tutkintoihin liittyvää koulutusta, ammatillisia

erikoistumisopintoja, muuta turvallisuusalan koulutusta sekä osallistuu poliisialaan liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Poliisiammattikorkeakoulu vastaa poliisipäällystön tutkinnon opiskelijavalinnoista ja poliisipäällystön tutkinnosta, poliisin päällystö- ja muusta johtamiskoulutuksesta sekä poliisialaan liittyvästä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta, järjestää poliisipäällystön tutkintoon liittyvää koulutusta, ammatillisia erikoistumisopintoja ja muuta turvallisuusalan koulutusta. Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettavien tutkintojen ja niihin liittyvän opetuksen osalta noudatetaan tässä laissa säädetyn lisäksi soveltuvin osin, mitä ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tai sen nojalla säädetään.

Poliisioppilaitosten tehtävänä on vastata myös järjestämänsä koulutuksen ja muun toiminnan laatutasosta ja kehittämisestä sekä osallistua määräajoin ulkopuoliseen arviointiin.

3 §

Poliisioppilaitosten hallitus

Poliisioppilaitoksilla on yhteinen hallitus, jonka poliisin ylijohdosta nimittää. Hallituksessa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä yksitoista muuta jäsentä ja heillä kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Hallituksen tehtävänä on seurata poliisioppilaitosten toimintaa ja tehdä esityksiä poliisioppilaitosten toiminnan ja niissä annettavan opetuksen kehittämiseksi sekä ratkaista hallituksen käsiteltäviksi säädetty oikaisuvaati-

mukset.

Hallituksen kokoonpanosta, asettamisesta ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Myös hallituksen toimikaudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Hallituksen päätöksentekomenettely

Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja ja vähintään viisi muuta jäsentä on paikalla.

Hallitus ratkaisee asiat esittelystä. Asiat ratkaistaan erimielisyyden sattuessa äänen enemmistöllä. Äänen mennessä tasan tulee ratkaisuksi se mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt, poliisioppilaitoksesta erottamista, opiskelun keskeyttämistä ja varoitusta koskevassa asiassa kuitenkin lievempi kanta.

Hallituksen jäsenten esteellisyydestä ja oikeisuvaatimuksesta annetun päätöksen tiedoksiannosta on voimassa, mitä esteellisyydestä ja tiedoksiannosta hallintolaissa (434/2003) säädetään.

5 §

Poliisioppilaitoksen opiskelija

Poliisin perustutkintoa suorittava on poliisikokelas lukuun ottamatta aikaa, jonka hän on nimitettyä nuoremman konstaapelin määräaikaan virkasuhteeseen.

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa opiskelijalla tarkoitetaan sekä poliisikokelasta että muuta poliisioppilaitoksessa opiskelevaa.

6 §

Opiskelijaksi ottaminen poliisin perustutkintokoulutukseen

Perustutkintokoulutukseen valittavan tulee olla:

- 1) Suomen kansalainen;
- 2) suorittanut vähintään ammatillisen perustutkinnon tai lukion oppimäärän taikka suomalaisen ylioppilastutkinnon tai muun

ylioppilastutkintoasetuksessa (1000/1994) tarkoitetun tutkinnon;

3) suorittanut asevelvollisuuslaissa (452/1950) tarkoitetun varusmiespalveluksen;

4) terveydentilaltaan ja muutoin poliisin tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta sopiva;

5) saanut vähintään B-luokan ajo-oikeuden;

6) hankkinut vähintään vuoden työkokemuksen; sekä

7) suorittanut hyväksytysti valintakokeen. Edellä 1 momentin 3 kohdassa mainittu vaatimus ei koske naisia eikä niitä, joilla on Ahvenanmaan kotiseutu-oikeus. Poliisikoulu voi erityisistä syistä myöntää poikkeuksen 1 momentin 1—3 sekä 6 kohdassa säädetyistä vaatimuksista.

Poliisin ylijohto päättää niistä poliisin perustutkintoa suorittamaan otettavien valintaperusteista, jotka sisältävät 1 momentin 4 kohdan terveydentilaa ja alalle soveltuvuutta koskevat rajaukset, aikaisempien opintojen huomioon ottamisen valinnassa sekä valintakokeen rakenteen ja eri osioiden keskinäiset painotukset.

7 §

Päihdetestaus

Poliisin perustutkintokoulutukseen hakeutuva on velvollinen osallistumaan terveydenhuollon ammattihenkilön ja laboratoriohenkilökunnan tekemään päihdetestiin ennen perustutkintokoulutukseen hyväksymistä. Poliisin perustutkintoa suorittava on velvollinen poliisioppilaitoksen määräyksestä osallistumaan päihdetestiin myös perustutkintokoulutuksen ja siihen liittyvän harjoittelun aikana, jos on perusteltua aihetta epäillä, että poliisikokelas tai harjoittelua suorittava esiintyy päihtyneenä koulutuksessa tai harjoitteluun liittyvässä työssä.

Päihdetestistä saatu tieto on terveydentilatieta. Terveydenhuollon ammattihenkilö voi luovuttaa poliisioppilaitokselle kirjallisen johtopäätöksen päihdetestistä. Tätä tietoa saavat poliisioppilaitoksessa käsitellä vain ne henkilöt, jotka valmistelevat taikka tekevät päätöksen oppilasvalinnasta taikka perustutkintokoulutuksesta erottamisesta. Poliisioppi-

laitoksen on säilytettävä terveydentilätiedot erillään muista keräämistään henkilötiedoista.

8 §

Opiskelijaksi ottaminen muuhun tutkintokoulutukseen

Poliisikoulu valitsee poliisialipäällystötutkinnon opiskelijat poliisin ylijohdon vahvistamien valintaperusteiden mukaisesti.

Poliisikoulu valitsee opiskelijat myös vastuullaan olevaan poliisihallinnon ulkopuoliseen turvallisuusalan koulutukseen.

Poliisiammattikorkeakoulu valitsee Poliisiammattikorkeakoulun tutkinto-opiskelijat poliisin ylijohdon vahvistamien valintaperusteiden mukaisesti.

Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijavalintoihin ei sovelleta ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmästä annettua valtioneuvoston asetusta (353/2003).

9 §

Työharjoittelu- ja kenttätyöjaksot

Perustutkintokoulutukseen valittu sitoutuu suorittamaan poliisin perustutkintoon kuuluvan työharjoittelujakson ja kenttätyöjakson hänelle osoitetussa poliisiyksikössä.

10 §

Opiskeluaika

Poliisioppilaitoksen opiskelijan tulee suorittaa tutkintokoulutuksen opinnot opetussuunnitelmassa määritellyssä enimmäisajassa voimassa olevan opetussuunnitelman mukaisesti.

Poliisioppilaitos voi opiskelijan pyynnöstä siirtää tämän opiskeluoikeutta siihen saakka, kunnes kyseinen koulutus seuraavan kerran aloitetaan, kuitenkin enintään yhdellä vuodella.

11 §

Opiskeluoikeuden menettäminen

Opiskelija, joka ei ole suorittanut opintojaan opetussuunnitelmassa määritellyssä enimmäisajassa, menettää opiskeluoikeutensa, jollei poliisioppilaitos erityisestä syystä myönnä hänelle lisäaikaa opintojen loppuun saattamiseen.

12 §

Opiskelun keskeyttäminen

Poliisioppilaitos voi keskeyttää opiskelijan hakemuksesta tämän opiskelun enintään kahden vuoden määräajaksi. Poliisioppilaitos voi omasta aloitteestaan keskeyttää opiskelijan opiskelun kerrallaan enintään yhden vuoden määräajaksi pitkäaikaisen sairauden vuoksi tai jos opiskelija ei kykene suorittamaan opintojaan hyväksytysti opetussuunnitelman mukaisesti taikka opiskelijaan kohdistuvan rikoksen esitutkinnan ajaksi tai muusta vastaavasta painavasta syystä.

Opiskelun keskeyttämistä koskeva päätös voidaan panna heti täytäntöön.

Poliisioppilaitos päättää opiskelijan aikaisempien opintojen hyväksiluettavuudesta opiskelijan tullessa jatkamaan opintojaan. Edellä 1 momentissa tarkoitettua aikaa, jona opinnot ovat keskeytyneenä, ei lasketa opintojen enimmäisaikaan.

13 §

Varoitus ja huomautus

Poliisioppilaitos voi antaa opiskelijalle kirjallisen varoituksen, jos tämä:

- 1) on koulutuksen aikana käyttäytynyt poliisin arvolle sopimattomalla tavalla;
- 2) on laiminlyönyt opetukseen osallistumisen; tai
- 3) on rikkonut poliisioppilaitoksen järjestyssääntöä.

Edellä 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua tapauksessa poliisioppilaitos voi antaa kirjallisen varoituksen sijaan suullisen huomautuksen, jos sen katsotaan teon moitittavuus huomioon ottaen olevan riittävä seu-

raamus.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna sopimattomana käytöksenä on pidettävä erityisesti käytöstä, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien rehelliseen, luotettavaan ja oikeudenmukaiseen hoitoon.

14 §

Koulutuksesta erottaminen

Poliisioppilaitos voi erottaa poliisioppilaitoksen opiskelijan koulutuksesta, jos tämä:

1) on antanut koulutukseen pyrkiessään vääriä tai harhaanjohtavia tietoja taikka salannut sellaisen itseään koskevan seikan, joka olisi voinut estää koulutukseen valinnan;

2) on syyllistynyt koulutuksen aikana sellaiseen rikokseen, joka osoittaa sopimattomuutta poliisimiehen virkaan taikka muutoin käyttäytyneen poliisin arvolle sopimattomalla tavalla eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena;

3) poliisin perustutkintoa suorittaessaan kieltäytyy 7 §:ssä tarkoitettusta päihdetestauksesta taikka antaa päihteiden väärinkäytön osoittavan näytteen;

4) ei jatka opiskeluaan 12 §:ssä tarkoitettun määräajan päätyttyä taikka perusteita perustutkintokoulutuksen jatkamiselle ei enää ole;

5) laiminlyö toistuvasti taikka olennaisella tavalla opetuksen osallistumisen; tai

6) on toistuvasti taikka olennaisella tavalla rikkonut poliisioppilaitoksen järjestyssääntöä.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna rikoksena tai sopimattomana käytöksenä on pidettävä erityisesti tekoa tai käytöstä, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien rehelliseen, luotettavaan ja oikeudenmukaiseen hoitoon.

Erottamista koskeva päätös voidaan panna heti täytäntöön. Jos koulutuksesta erottamista koskeva päätös kumotaan, poliisioppilaitos päättää opiskelijan siihen mennessä suorittamien opintojen hyväksiluettavuudesta myöhemmin vastaavien opintojen yhteydessä.

Perustutkintokoulutuksesta erotetun opiskelijan määräaikainen nuoremman konstaapelin virkasuhde, johon hänet on nimitetty työharjoittelu- tai kenttätöjajakson suorittami-

seksi, päättyy ilman eri päätöstä siitä ajankohdasta, josta hänet on erotettu koulutuksesta.

15 §

Menettely opiskeluoikeuden menettämistä ja opiskelun keskeyttämistä koskevassa asiassa sekä kurinpitoasiassa.

Poliisioppilaitoksen on kuultava opiskelijaa ennen kuin se päättää 11 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden menettämisestä. Poliisioppilaitoksen on myös, ennen kuin se päättää 12 §:ssä tarkoitettua opiskelun keskeyttämisestä, 13 §:ssä tarkoitettua huomautuksen tai varoituksen antamisesta taikka 14 §:ssä tarkoitettua koulutuksesta erottamisesta, yksilöittävä toimenpiteeseen johtava teko tai läminlyönti, kuultava opiskelijaa ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.

16 §

Opiskelijoiden osallistuminen poliisitehtäviin

Poliisioppilaitoksen opiskelija on velvollinen suorittamaan poliisioppilaitoksen määräyksestä koulutukseen liittyvinä harjoituksina poliisille kuuluvia tehtäviä poliisin muun yksikön apuna.

Jos valtion turvallisuuden ylläpitämiseksi tai valtakunnallisen poliisitoiminnallisen erityistilanteen hoitamiseksi on tarpeen, poliisin ylijohdosta voi määrätä poliisioppilaitoksessa opiskelevia poliisimiehiä, jotka ovat saaneet riittävän peruskoulutuksen, suorittamaan myös muita kuin koulutukseen liittyviä poliisille kuuluvia tehtäviä.

Poliisikokelaan ja muun poliisioppilaitoksessa opiskelevan poliisimiehen poliisivaltuuksista on 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa voimassa, mitä poliisilain (493/1995) 7 §:ssä säädetään. Edellä 1 momentissa tarkoitettua tehtävää suorittavan sellaisen opiskelijan, joka ei ole poliisimies, valtuuksista on voimassa, mitä poliisilain 46 §:ssä poliisimestä avustavan henkilön valtuuksista säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan opiskelijat toimivat rikoslain (39/1889) 40 luvun 11 §:n 5 kohdan a ala-

kohdan mukaan rikosoikeudellisessa virkavastuussa.

17 §

Vaitiolo-velvollisuus ja hyväksikäyttökielto

Poliisioppilaitoksen opiskelija ei saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä tai tietoa, joka asiakirjaan merkittynä olisi salassa pidettävä, eikä muutakaan koulutuksen yhteydessä tietoonsa saamaa seikkaa, josta lailla on säädetty vaitiolo-velvollisuus. Vaitiolo-velvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa senkään jälkeen, kun koulutus tai toiminta viranomaisessa on päättynyt.

Poliisioppilaitoksen opiskelija ei saa käyttää salassa pidettäviä tietoja omaksi tai toisen hyödyksi taikka toisen vahingoksi.

Rangaistus vaitiolo-velvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laisaa säädetä ankarampaa rangaistusta.

18 §

Opiskelijan opintososiaaliset edut

Poliisioppilaitoksessa annettu virkatutkintoon johtava opetus on opiskelijalle maksutonta.

Poliisioppilaitoksen opiskelijan opintososiaalisista eduista säädetään sisäasiainministeriön asetuksella. Sisäasiainministeriön asetuksella määritellyt terveydenhuollon kustannukset korvataan vain siltä osin kuin hoidon tarve on ilmennyt lähiopetusjakson aikana eikä opiskelijalla ole oikeutta kustannusten korvaukseen muulla perusteella.

19 §

Opinnäytetyöt

Poliisin tutkintokoulutukseen sisältyvien opinnäytetöiden tekijänoikeudet siirtyvät opiskelijalta asianomaiselle poliisioppilaitokselle opinnäytetyön tultua poliisioppilaitoksessa hyväksytyksi.

20 §

Muutoksenhaku

Poliisioppilaitoksen opiskelijavalintaa koskevaan päätökseen tyytymätön voi vaatia siihen oikaisua poliisioppilaitosten hallitukselta 14 päivän kuluessa valinnan julkistamisesta. Poliisioppilaitoksen opiskeluoikeuden menettämistä, opiskelun keskeyttämistä, varoitusten antamista tai koulutuksesta erottamista koskevaan päätökseen tyytymätön voi vaatia siihen oikaisua poliisioppilaitosten hallitukselta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Opintosuoritusten arviointiin ja aikaisempien taikka muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemista koskevaan päätökseen tyytymätön opiskelija voi vaatia siihen oikaisua poliisioppilaitokselta 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelijalla on ollut mahdollisuus saada arvioinnin tulokset ja arviointiperusteiden soveltaminen omalta osaltaan tietoonsa. Poliisioppilaitoksen oikaisuvaatimuksesta antamaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen haetaan valittamalla muutosta siltä hallinto-oikeudelta, jonka tuomiopiirissä päätöksen tehnyt poliisioppilaitos sijaitsee, ja muutoin siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

21 §

Poliisioppilaitoksen järjestyssääntö

Poliisioppilaitoksella on järjestyssääntö, jonka poliisioppilaitos antaa. Siinä voidaan antaa opiskeluyhteisön turvallisuuden ja viihtyvyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä:

- 1) käytännön järjestelyistä ja käyttäytymisestä poliisioppilaitoksessa, sen alueella, asuntolassa sekä suoritettaessa koulutukseen liittyviä tehtäviä ja harjoituksia;
- 2) virkapuvusta;
- 3) aseistuksesta;
- 4) päivystystehtävistä poliisioppilaitoksessa;

5) poliisioppilaitoksen omaisuuden käsittelystä;

6) oleskelusta ja liikkumisesta poliisioppilaitoksessa ja sen alueella sekä asuntolassa.

Järjestyssäännössä voidaan 1 momentissa säädetyn lisäksi antaa myös määräyksiä käyttäytymisestä koulutukseen liittyvien tutustumiskäyntien aikana.

Poliisioppilaitoksen opiskelijat ja henkilökunta ovat poliisioppilaitoksessa, sen alueella taikka asuntolassa ollessaan samoin kuin suorittaessaan koulutukseen liittyviä tehtäviä, harjoituksia ja tutustumiskäyntejä velvollisia noudattamaan järjestyssääntöä.

22 §

Opetussuunnitelma

Poliisin ylijohdo vahvistaa poliisioppilaitosten hallituksen esityksestä tutkintokoulutuksen ja vähintään 30 opintoviikon erikoistutustumiskoulutuksen opetussuunnitelman. Muun koulutuksen opetussuunnitelmat vahvistaa asianomainen poliisioppilaitos. Opetussuunnitelma sisältää määräykset opintojen tavoitteista, käsiteltävistä asiakokonaisuuksista, opintojen laajuudesta, opintojen suorittamisen enimmäisajasta, opetusmuodoista, opetuksen ja harjoittelun määrästä, muiden opintojen hyväksiluettavuudesta sekä vaadittavista suorituksista.

23 §

Opetus- ja tutkintokielet

Poliisioppilaitosten opetus- ja tutkintokielen suomi tai ruotsi. Poliisioppilaitos päättää muun opetus- ja tutkintokielen käyttämisestä opetuksessa ja opintosuorituksissa.

24 §

Tarkemmat säännökset

Poliisioppilaitosten virkamiesten tehtävistä, poliisioppilaitoksissa suoritettavista tutkinnoista ja annettavasta muusta koulutuksesta, opiskelijaksi hyväksymismenettelystä, opiskelun keskeyttämistä ja opiskelijan erottamista koskevasta menettelystä sekä poliisioppilaitosten neuvottelukunnista ja ohjesäännöstä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Ennen tämän lain voimaantumista voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan poliisin hallinnosta 14 päivänä helmikuuta 1992 annetun lain (110/1992) 12, 12 a ja 12 b §, sellaisina kuin ne ovat, 12 ja 12 b § laeissa 778/1997 ja 679/2002 sekä 12 a § mairituslaissa 778/1997, sekä
muutetaan 16 §, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 778/1997 ja 679/2002, seuraavasti:

16 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin poliisin organisaatiosta ja tehtävistä sekä poliisipäällikön virkaan vaadittavasta poliisipäällystön tutkinnon lisäksi suoritettavasta muusta soveltuvasta ylemmästä korkeakoulututkinnosta ja siihen sisältyvistä

opinnoista.

Sisäasiainministeriöllä on oikeus antaa tarkempia määräyksiä poliisiyksiköiden asemasta ja tehtävistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
 ta 200 .

3.

Laki**poliisilain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 7 päivänä huhtikuuta 1995 annetun poliisilain (493/1995) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

7 §

Poliisivaltuudet

 Poliisikokelaalla on poliisimiehelle kuuluvat valtuudet suorittaessaan kouluttajansa johdon ja valvonnan alaisena koulutukseen liittyviä tehtäviä. Poliisikokelaalla on poliisimiehelle kuuluvat valtuudet myös suoritta-

essaan poliisin ylijohdon valtion turvallisuuden ylläpitämiseksi tai valtakunnallisen poliisitoiminnallisen erityistilanteen hoitamiseksi antamasta määräyksestä poliisille kuuluvia tehtäviä.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 200 .

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Kari Rajamäki*

2.

Laki**poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan poliisin hallinnosta 14 päivänä helmikuuta 1992 annetun lain (110/1992) 12, 12 a ja 12 b §, sellaisina kuin ne ovat, 12 ja 12 b § laeissa 778/1997 ja 679/2002 sekä 12 a § mairitussa laissa 778/1997, sekä
muutetaan 16 §, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 778/1997 ja 679/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Poliisioppilaitokset

Poliisioppilaitokset

12 §

12 §

(kumotaan)

Poliisiammattikorkeakoulu

Poliisiammattikorkeakoulu on ministeriön alainen poliisialan ammattikorkeakoulu. Poliisiammattikorkeakoulussa järjestettävissä opetuksessa ja siellä suoritettavien tutkintojen osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä ammattikorkeakouluopinnoista annetussa laissa (255/1995) tai sen nojalla säädetään.

Poliisiammattikorkeakoulun tehtävänä on vastata myös järjestämänsä koulutuksen ja muun toiminnan laatutasosta ja jatkuvasta kehittämisestä ja osallistua määräjain ulkopuoliseen arviointiin.

Poliisipäällikön virkaan vaadittavasta poliisipäällikön tutkinnon lisäksi suoritettava muusta soveltuvasta ylemmästä korkeakoulututkinnosta ja siihen sisältyvistä opinnoista sekä poliisioppilaitosten opiskelijoihin kohdistuvasta kurinpitomenettelystä säädetään asetuksella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 a §

12 a §

Poliisikoulu

(kumotaan)

Poliisikoulun tehtävänä on antaa poliisin virkatutkintokoulutusta ja muuta koulutusta sekä suorittaa poliisialaan liittyvää tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

12 b §

12 b §

Muutoksenhaku

(kumotaan)

Poliisiammattikorkeakoulun tai Poliisikoulun opiskelijavalintaa, opintosuoritusten arviointia taikka opintojen hyväksilukemista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Poliisiammattikorkeakoulun tai Poliisikoulun opiskelijavalintaan tyytymätön hakija voi vaatia siihen oikaisua Poliisiammattikorkeakoulun tai Poliisikoulun hallitukselta 14 päivän kuluessa valinnan julkistamisesta.

Opintosuoritusten arviointiin tai muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemiseen tyytymätön opiskelija voi vaatia siihen oikaisua Poliisiammattikorkeakoulun tai Poliisikoulun hallitukselta 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelijalla on ollut mahdollisuus saada arvioinnin tulokset ja arviointiperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan tietoonsa.

Edellä 2 momentissa tarkoitetusta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Edellä 3 momentissa tarkoitetusta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee opiskelijaksi ottamista, ei saa hakea muutosta valittamalla.

16 §

16 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Asetuksella annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset poliisin organisaatiosta

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin poliisin organisaatiosta ja tehtä-

ja tehtävistä sekä tämän lain täytäntöönpanosta.

Ministeriöllä on oikeus antaa tarkempia määräyksiä poliisin yksiköiden asemasta ja tehtävistä.

vistä sekä *poliisipäällikön virkaan vaadittavasta poliisipäällystön tutkinnon lisäksi suoritettavasta muusta soveltuvasta yleimmästä korkeakoulututkinnosta ja siihen sisältyvistä opinnoista.*

Sisäasiainministeriöllä on oikeus antaa tarkempia määräyksiä poliisiyksiköiden asemasta ja tehtävistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

3.

Laki**poliisilain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 7 päivänä huhtikuuta 1995 annetun poliisilain (493/1995) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Poliisivaltuudet

 Poliisikokelaalla on poliisimiehelle kuuluvat valtuudet suorittaessaan kouluttajansa johdon ja valvonnan alaisena koulutukseen liittyvää tehtävää.

 Poliisikokelaalla on poliisimiehelle kuuluvat valtuudet suorittaessaan kouluttajansa johdon ja valvonnan alaisena koulutukseen liittyviä tehtäviä. *Poliisikokelaalla on poliisimiehelle kuuluvat valtuudet myös suorittaessaan poliisin ylijohdon valtion turvallisuuden ylläpitämiseksi tai valtakunnallisen poliisitoiminnallisen erityistilanteen hoitamiseksi antamasta määräyksestä poliisille kuuluvia tehtäviä.*

 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .
